

საპროტო ბაჭყალი

№31 (670)
ოთხშაბათი
28 სექტემბერი,
2022წ.
ფასი 1.50 ლ.

წინადადებათა უბრალოდ აღსანიშნავი
რამდენიმე და მისივე დასრულება

მღვიმე მთა-მღვიმე,
რამდენი ვინაობა და სხვაობა,
რამდენი ღმერთი და სხვაობა,
ღმერთი ხარისხი და სხვაობა.
ვინაობა და სხვაობა,
მთა-მღვიმე და სხვაობა,
რამდენი ვინაობა და სხვაობა,
ღმერთი ხარისხი და სხვაობა.
...მღვიმე მთა-მღვიმე,
რამდენი ვინაობა და სხვაობა,
რამდენი ღმერთი და სხვაობა,
ღმერთი ხარისხი და სხვაობა.

3.11.2018 წ.

საგოგლო - დაპინჯაული დიალი სიჭყვა

სავალდებულო საკითხავი პოლიტიკოსთათვის და არა მარტო მათთვის...

ოპოზიციას გაერთიანება უჭირს, თორემ ამ ხელისუფლებას კუდით ქვას ასროლინებდაო - ხშირად გაგიგონიათ, ალბათ სინანულით ნათქვამი ამგვარი შეფასებები.

- ოპოზიციონერი პავლე, ოპოზიციონერი პეტრე და ოპოზიციონერი ფუფუნა რომ გაერთიანებულიყვნენ და ერთად შეეცადათ ამ მამაძალი ხელისუფლებისთვის, გამარჯვება გარანტირებული იყო - ეს ფრაზაც, რა თქმა უნდა, ხშირად გსმენიათ.

- უნდა გავერთიანდეთ. ყველა ერთად უნდა ვიყოთ, სხვაანირად ამათ ვერ დაგვამარცხებთო - ეს მოწოდებაც წამდაუწყებლად ისმის პოლიტიკოსთა თუ არაპოლიტიკოსთა ბავთვებზე, მაგრამ ამათ ყველაფერი - დიდი ერთობა ვერა და ვერ შედგა.

მართალია, ხანდახან კი ახერხებენ გაერთიანებას, ხან დემოკრატიული ღირებულებების დაცვის, ხან საარჩევნო კანონმდებლობის შეცვლის მოტივით, მაგრამ ეს გაერთიანებებიც, როგორც წესი, მალევე იშლება, რადგან მათ ის ღერძი და ის ხერხემალი არა აქვთ, რომელიც არა მარტო პოლიტიკოსთა ცალკეულ ჯგუფებს, არამედ მთელ საზოგადოებას, მთელ ერს გააერთიანებდა და ერთად შეკრავდა.

რა შეიძლება იყოს ის ერთი, ერთადერთი, ყველასთვის საერთო, ყველას გამაერთიანებელი თემა, რომლის გარშემოც შეიძლება მთელი ერი დარაზმდებოდეს?

დემოკრატიული ღირებულებები? არა, რადგან დემოკრატიას ვუჭი, ამაო, გაუთავებელი საუბრები ისე ამოუვიდა ყელში ქართველ ხალხს, რომ ამ სიტყვებზე უკვე არ რეაგირებს, თუმცა ყოველი მეორე პარტიის სახელწოდებაში სიტყვა დემოკრატია ფიგურირებს - ვითომ მთელი საქართველო დემოკრატიის აშენების სურვილით იწვის, არადა, რაც დღემდე ავაშენეთ და რაც აქამდე შექმენით, იმას დემოკრატიასთან საერთოდ არა აქვს შეხება.

იქნებ საარჩევნო გარემოს შეცვლაა ის უმთავრესი საკითხი, რომლის გამოც მთელი საქართველო ფეხზე დადგება და სანამ ამ გარემოს არ შეცვლის, სახლში არ წავა?

არა, არც არჩევნების თემაა ის თემა, რომელიც თანაბრად აღელვებს ყველას და გულს ისე აუჩქროლებს, რომ ერთ დამახებზე გარეთ გამოვა.

სხვა უამრავი თემის, უამრავი საკითხის, უამრავი პრობლემის ჩამოთვლა შეგვიძლია, რომლებიც, ცალკე აღებული, უადრესად მნიშვნელოვანია, მაგრამ საერთო სახალხო საერთო ეროვნული გაერთიანების მიზეზად და მოტივად მაინც ვერ გამოდგება.

მაშინ რა არის ის უმთავრესი და უპირველესი, ის ყველას გამაერთიანებელი, ყველასთან საერთო რამ, რომელიც წესით და რიგით, თანაბრად უნდა აწუხებდეს და თანაბრად უნდა ტკიოდეს ყველას, მიუხედავად მისი სოციალური მდგომარეობისა და პოლიტიკური შეხედულებებისა?

რა არის და სამშობლო.

სამშობლო - გლობალიზმისა და კოსმოპოლიტიზმის სატანისტურ ეპოქაში დავიწყებული დიადი სიტყვა.

- რომელი დგას უფრო მაღლა - სამშობლო თუ ჭეშმარიტება? - იკითხა ფილოსოფოსმა და იქვე უპასუხა - ჭეშმარიტებაო.

მცდარი მგონია ეს მოსაზრება, რამეთუ სამშობლო თავად ჭეშმარიტება და ამდენად, სამშობლოზე მაღლა ჭეშმარიტება დგასო, როცა ამბობ, ეს იგივეა, ჭეშმარიტებაზე მაღლა ჭეშმარიტება დგასო, რომ თქვა.

„როგორც უფალი, სამშობლო, ერთია ქვეყანაზედა...“

უსამშობლო ადამიანი ადამიანის მაგვარი ბიოლოგიური არსებაა, ვიდაცის მიერ შეკონსერვებული რობოტია, რომელსაც ღმერთის დამლა არ აკრავს.

მთელი ქართული მწერლობა დაწვებული დასაბამიდან დღემდე ერთ საერთო მიზანს ემსახურება - აღზარდოს ქართველი ადამიანი სამშობლოს გრძობა გასაკვირველი, განუსაზღვროს, განუმარტოს და შეასწავლოს მთავარი მიზანი და დანიშნულება ადამიანის არსებობისა - სამშობლოს მსახურება.

დაიხ, შეიძლება ააშენო სახელმწიფო, მაგრამ თუ გონივრულად არ მოიქცევი, ამ სახელმწიფოში ადვილი შესაძლებელია სამშობლო დაგეკარგოს და მის ნაცვლად ახალი დუბაი შეგჩრჩეს ხელთ ან ახალი სინგაპური.

თვითიკვლათა ქვეყანა

მზე ამოვიდა და ჩავიდა, დილამ ვერ მოასწრო გათენება. ყველაფერი იწყება თავიდან - საქართველო დაიპყრეს ქართველებმა!.. გული ას ნაწილად დამფლეთია, ვერ ასწრებს ჭრილობა გამოთელვას. აიღეს ზობი და სამტრედია, საქართველო აიღეს ქართველებმა! მტრის გასახარად და სასერიოდ, მტრის საღაღობოდ და სათრეველად, ათასგზის დაჩვილ-დასერილი, საქართველო დალევს ქართველებმა. კვლავ გადაჯეგეს და გათელეს, აქეთ რაც ველი და კორდია. ქართველები აფრთხილებენ ქართველებს: - გამაგრდით, ქართველები მოდიან! მზაკვარი ყოფილა ტყვია, ძმის ნასროლი, გულს ძმისას არა და არ ასცდება. ძალიან, ძალიან იმარჯვეს ქართველებმა - მოახერხეს საქართველოს დამარცხება. ველარ მოვესწარით გათენებას, ვერ დაცხრი, შენ, ქიშპის გრიგალო. საქართველოს იპყრობენ ქართველები, რომ მტერს დაპყრობილი მიპყვარონ. არ ძალგვიმს ერთმანეთის შეფვარება, შურით და სიძულვილით ვიკვებებით. საქართველო თვითმკვლელობა ქვეყანაა - ერთმანეთს ხოცავენ თვითმკვლელები. მზე ამოვიდა და ჩავიდა, დილამ ვერ მოასწრო გათენება. ყველაფერი იწყება თავიდან - საქართველო დაიპყრეს ქართველებმა!

1993 წელი

პარადოქსია, მაგრამ ფაქტია, დღეს ქართულ სახელმწიფოდ წოდებული სახელმწიფო ქართველებს და ქართველთა სამშობლოს, საქართველოს, ებრძვის, მის დამარცხებას და დასუსტებას ცდილობს.

რატომ ხდება ეს და რა მიზეზით, იმდენად ვრცელი და ფართოა ეს საკითხი, რომ ამაზე მსჯელობა ძალიან შორს წაგვიყვანს, ამიტომ, ამაზე აქ არ შევჩერდებით, ვიტყვი მხოლოდ ერთს -

დღეს ქართველებს სამშობლო გვაქვს დასაბრუნებელი, ის სამშობლო, რომელსაც ქართული სახელმწიფოს სახელით მოქმედი მოძალადეები და ოკუპანტები თვალდახელშეუა გვართმევენ.

ოკუპანტებით რომ ვთქვი, მარტო რუსები არ მიგულისხმია, ევროპელებიც ვიგულისხმე და ამერიკელებიც.

რუსები თუ ტერიტორიებს სამხედრო ძალით გვართმევენ, ევროპელები და ამერიკელები ადმინისტრაციული ბერკეტებით, ინსტრუქციებით, ღირეპტივებით, ეგრეთწოდებული რეფორმებით, ფინანსური და ეკონომიკური ბერ-

კეტებით, არასამთავრობოთა ქსელით, მედიასაშუალებების მიზანმიმართული გამოყენებით, ფსიქოლოგიური ზეწოლით გვიპყრობენ და გვანადგურებენ ნელ-ნელა, დაგვიმონებთ, აუჩქარებლად, ლუკმა-ლუკმა.

ეს თანამედროვე მსოფლიოში კარგად აპრობირებული ახალი ტიპის ოკუპაციაა, როცა ტანკებს, თვითმფრინავებს, ავტომატებს კალკულატორი, ინტერნეტი, პიარტექნოლოგიები ჩაენაცვლა.

ეს ოკუპაციის ახალი, მშვენიერი ფორმებია, ზედმიწევნით კარგად მოფიქრებული სამოქმედო გეგმით, მზაკვრული ხერხებით და მეთოდებით.

ეს ის მტერია, რომლის შესახებაც დიდი ილია საუკუნენახევრის წინათ გვაფრთხილებდა - თოფ-იარაღით მოსული მტრისა გეშინოდეთ, ის დაგამარცხებთ და დაგმარხათო.

აკი დაგმარხეს უკვე და თუ ვვერით საფლავიდან ვვერით...

დიდი სახელმწიფოები ხშირ შემთხვევებში შეთანხმებულად მოქმედებენ როგორც საქართველოს, ასევე სხვა ნებისმიერი სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც რაღაც ფორმით სათანადოდ ვერ ჯდება მათ ინტერესებში, ინტერესები კი მათ უმეტესწილად საერთო აქვთ.

საქართველო თავისი აკვიტებული „ენა, მამული სარწმუნოებით“ ჯერჯერობით ვერ ჯდება გლობალიზმის იდეოლოგიურ ჩარჩოში - სამივე ეს ღირებულება, - ენა, მამული, სარწმუნოება, მიუღებელი, უცხო და ხელისშემშლელია გლობალისტური პროცესების განვითარებისათვის.

გასული საუკუნის 90-იან წლებში ევროპამ, რუსეთმა, აშშ-მ შეთანხმებულად გაილაშქრეს დამოუკიდებლობის გზაზე ახლად ფეხმდგომი საქართველოს წინააღმდეგ - განაჩენი აშშ-მ და ევროპამ გამოგვიტანა, ხოლო განაჩენის აღსრულება რუსეთმა იკისრა.

მიზეზი ერთადერთი გახლდათ - ეროვნულ ფასეულობებზე ორიენტირებული ქართული სახელმწიფოს აშენება განვიზრახეთ და ეს ზრახვა დასაწყისშივე მოაშთეს და მოგუდეს.

იმ გეოპოლიტიკურ გზაჯვარედინზე, რომელზეც ჩვენ ვიმყოფებით, არავის არ აძლევს ხელს ამ გზაჯვარედინის ჩამკეტო ძლიერი, თავისუფალი, ჭეშმარიტად დამოუკიდებელი ქართული სახელმწიფო არსებობდეს.

დღეს რაც ხდება, ეს არის ქართული სახელმწიფოებრიობის დემონტაჟის და მისი რეკონსტრუქციის მცდელობა.

ამიტომაც სასაცილოა, როცა ქართველ პოლიტიკოსთა ერთი ჯგუფი მოსკოვში დარბის, მეორე ვაშინგტონში, მესამე ბრიუსელში - არიქა, გვიშველეთო.

ასეთი მიუხევედრეონი და გულუბრყვილონი როგორ ხართ, თქვე დალოცვილებო, რომ ვერ ხვდებით - საქართველო ამ სამივე „წერტილიდან“ ერთდროულად „იბომბება“, იბომბება სხვადასხვა ტიპის ბომბებით - ერთიდან თუჯის ნამსხვრევები ცვივა, მეორიდან - ფოჩიანი კანფეტები, მესამიდან ნახმარი პრეზერვატივები.

ისევე წერილის დასაწყისში დასმულ კითხვას დავუბრუნდეთ - რა არის ის უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი თემა, რის გარშემოც მთელი ერი შეიძლება გაერთიანდეს?

- რა არის და სამშობლო - ვთქვით...

მაშინ რატომ ხდება, რომ ქართველ პოლიტიკოსთა უმრავლესობა ხალხს ღირსების, ადამიანის უფლებების, სიტყვის თავისუფლების დასაცავად, სოციალური პრობლემების გადასაწყვეტად, დემოკრატიის გადასარჩენად მოუწოდებს, მაგრამ არ მოუწოდებს სამშობლოს გადასაჩენად?

ეს ყველაფერი გვინდა, მაგრამ სამშობლო არ გვინდა? კი მაგრამ რა ფასი აქვს ამ ყველაფერს სამშობლოს გარეშე?

ზემოთჩამოთვლილი კომპონენტები - დემოკრატია, ადამიანის უფლებები, სოციალური საკითხები, თავისუფალი სასამართლო და ა.შ. - ის სამედიცინო მასალაა, რომლითაც სახელმწიფოს შენობა შენდება, მაგრამ რა აზრი აქვს ამ შენობის მშენებლობას, თუ იქ სამშობლო არ არის?

ასეთი სახელმწიფო სახელმწიფო კი არა სუპერმარკეტია, დიდი, უზარმაზარი სუპერმარკეტია.

ჩვენი პოლიტიკოსები სუპერმარკეტის დირექტორის თანამდებობისთვის და ადმინისტრაციული სტრუქტურების კონტროლისთვის იბრძვიან და ქართველ ხალხს სთხოვენ მხარი დაუჭირონ ამ „წმინდაწმინდა“ ბრძოლაში.

ეს ეგრეთწოდებული არჩევნებზე სხვა არაფერია, თუ არა თმი სუპერმარკეტის დირექტორის, მისი მოადგილეების, სექციის გამგეების პოსტების დასაკავებლად.

– წინ, სამშობლოსათვის! – დიდი ხანია არავის არ უთქვამს ეს ფრაზა საქართველოში.

– არცერთი ნაბიჯი უკან. ჩვენს უკან სამშობლოა! – არც ეს უთქვამს ვინმეს და შეიძლება იმიტომაც, რომ არ არის ჩვენს უკან სამშობლო – ჩვენს უკან სუპერმარკეტია, სუპერმარკეტისთვის თავის გაწირვა კი ნამდვილად არ ღირს.

ამიტომ ხომ არ მოვრბოდით თავქუდმოგლეჯილები კოდორიდან თუ ცხინვალში?

კიდევ კარგი, მდევარმა დაგვინდო და გაჩერდა, თორემ მთელი საქართველო ვირბენდით, ვირბენდით სამშობლოს მთა-ბარს გადავირბენდით და ან თურქეთში ამოვყოფდით თავს, ან სომხეთში, ან აზერბაიჯანში.

ასე ხდება ხოლმე, სახელმწიფოში სამშობლოს რომ დაკარგავ.

გარბიან ქართველები საქართველოდან, მილიონნახევარია უკვე გაქცეული და ერთ ამდენსაც გაქცევაზე უჭირავს თვალი, ოღონდ გაქცევის საშუალება არ აქვთ და რა ქნან?

გარბიან ქართველები ქართული სახელმწიფოდან და სხვა მრავალ მიზეზთა შორის უამრავი მიზეზი ამისა ის გახლავთ, რომ

ამ ქართულ სახელმწიფოში ისინი თავიანთ სამშობლოს ვერ ხედავენ. სამშობლოს ვერ გრძნობენ.

ასეთ დროს კი შენი ქვეყნიდან სხვა ქვეყანაში გადასვლა დაახლოებით იგივეა, რაც სუპერმარკეტებიდან მეორე სუპერმარკეტში გადარბენა.

ვინც აქ დარჩა ვინც გაქცევა არ ისურვა, მათი დიდი ნაწილიც ისე ცხოვრობს თითქოს ემიგრაციაში იყოს, ოღონდ შიდა ემიგრაციაში – სამშობლოში ხარ და მაინც ემიგრაციაში ხარ, რადგან სამშობლოში სამშობლო წაგართვეს.

სამშობლო არ არის მხოლოდ მიწა-წყალი, მთა და ბარი, მდინარე და ტყე, ველი და კორდი, მშობლიური სოფელი, საყვარელი ქუჩა და უბანი.

სამშობლო არის ის კულტურა, ის სულიერი ფასეულობები და ღირებულებები, რაც შენმა წინაპრებმა შექმნეს, როცა შენ არ იყავი, არ იყავი მაგრამ აუცილებლად იგულისხმებოდი, რადგან რაც კეთდებოდა ყველაფერი კეთდებოდა შენთვის ანუ მომავლისთვის.

როცა სამშობლო გაქვს და როცა სამშობლოს პატრონობ, არავინ არ არის მკვდარი, თუნდაც ისინი, ვინც ათასი თუ ორიათასი წლის წინათ გარდაიცვალა.

ისინი კვდებიან მაშინ, როცა სამშობლოსათვის ომს შეწყვეტ.

ობოზიცური პარტიებს გაერთიანება უჭირთ. როგორც ვთქვით, გაერთიანების რამდენიმე მცდელობა უშედეგოდ დამთავრდა.

მაქვს ეჭვი, რომ მიზეზი ამისა უსიყვარულობაა. მათ არ უყვართ სამშობლო ან უყვართ იმდენზე, რამდენიც მათი პოლიტიკური ამბიციების დასაკმაყოფილებლად კმარა.

მათ არ უყვართ ქართველი ხალხი, უფრო ზუსტად, უყვართ ქართველი ხალხის მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც მათი მხარდამჭერია.

სამშობლოსადმი საერთო სიყვარული, ერთ მუხტად შეკრული სიყვარული არ არსებობს – ის საარჩევნო ხმებად ნაწილდება და ქუცმაცდება.

როდის დადგება ის დრო, როცა პოლიტიკური პარტიები, არასამთავრობო ორგანიზაციები, პროფესიონალური კავშირები, ინტელიგენციის წარმომადგენლები, რიგითი მოქალაქეები ერთად შეიკრიბებიან და იტყვიან: – დღეს იმის გარჩევას დრო არ არის ვინ არის მემარცხენე, ვინ მემარჯვენე, ვინ ცენტრისტი, ვინ უფრო ნიჭიერია, ვინ უფრო რეიტინგული. მოდით, ყელამ განზე გადავდოთ ჩვენი ამბიციები და სამშობლოს სიყვარულის გარშემო გავერთიანდეთ, რადგან სამშობლოა გადასარჩენი.

თუ ეს არ ითქვა და თუ ეს არ გაკეთდა, სხვა გამოსავალი უბრალოდ არ არსებობს.

ცხოველის „სამშობლო“ ბუნაგია.

როცა ადამიანი სამშობლოს ბუნაგთან აიგივებს, სადაც შეიძლება კომფორტულად და მამდრად იცხოვრო, ასეთი ადამიანიც ცხოველია.

საქონელიაო, თქვა გუბაზ სანიკიძემ... კი, ბატონო, საქონელი ერქვას...

კვანთაძე ხარჩილაძე 2012 წელი, მაისის თვე.

პასპანგ ხარჩილაშვილი „საერთო გაზეთში“ უნდა იცოცხლოს...

ივორ კვამლიაძე, ანალიტიკოსი, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი: ვახტანგ ხარჩილაშვილის ბიოგრაფიას სტუდენტობიდან მოყოლებული ვიცნობ. ამ ახალგაზრდა პოეტს, მოაზროვნე ადამიანს, სიყრმიდანვე საოცრად უყვარდა თავისი სამშობლო. მას არასდროს უღალატია იმ რწმენისთვის, რითაც დაიბადა და ცხოვრობდა. მას არ ეშინოდა არც წარსულის, არც აწმყოს და არც მომავლის. ვფიქრობ, არისტოტელეს მოსაზრება მის ბუნებას სრულად ერგებოდა: ზნეობა შენი ხალხის წეს-ჩვეულებებით ცხოვრებააო. აი, ამ პრინციპით ცხოვრობდა, მეგობრობდა და იბრძოდა ვახტანგ ხარჩილაშვილი. საკუთარი აზროვნებიდან და სახელმწიფოებრივ-ეროვნული მიდგომებიდან გამომდინარე, მისი ვიზიტი პრეზიდენტ სააკაშვილის ადმინისტრაციაში, რა დროსაც მე მრჩეველი ვახლდით. ვახტანგმა მაშინ ქართული კულტურის განვითარების საოცარი ხედვა, იდეა წარმოადგინა. კარგად მახსოვს მისი გულიანობა, ტკივილი, როცა ამ პროექტს ხელისუფლებამ მხარი არ დაუჭირა. ვახტანგი ქართული ცნობიერების, ტრადიციების დაცვისთვის იბრძოდა ყოველთვის, სამაგალითო მეუღლე და მამა იყო. მას შეეძლო მიმტვევებლობა, პატიება და შენდობა, რათა კონკრეტულ ადამიანში სინდისი გაედევნებინა. საუბარში ვახტანგი არასდროს ივიწყებდა, რომ ზოგჯერ ოპონენტს უფრო მეტი სარგებლის მოტანა შეეძლო, რადგან იგი გაითვლებს, მუდმივად ფიზიკურად იყო, ყურადღებით დაუკვირდებოდა ცხოვრებას და ტკიპობამ, ნებივრობამ არ გაეიტაცოს. ვახტანგ ხარჩილაშვილს სწამდა, რომ სიცოცხლე ხანმოკლეა, გარდაცვალება გარდაუვალი, სიყვარული კი — მარადიული. ასეთი იყო ხარჩილაშვილი სტუდენტობიდან, სხვათა თანამოაზრე და მამინაც, როცა ამ ხელისუფლების მხარდამჭერი იყო. მას სწამდა, რომ ხელისუფლებას საქართველოსთვის დიდი საქმის გაკეთება შეეძლო, ამიტომ მას მუდამ, მხარში ედგა. ვახტანგი ამ თვისებითაც გამოირჩეული იყო. ის იყო კაცი, რომელმაც იცოდა, რომ სიკვდილს ებრძოდა და მინც მხედ იყო. ვფიქრობ, ხელისუფლებისგან მას მეტი მოფერება, თანაგრძობა სჭირდებოდა. ვახტანგს „საერთო გაზეთის“ მეშვეობით მხოლოდ ინფორმაცია როდი მიჰქონდა მოსახლეობისთვის, იგი მკითხველს თავისი წერილებით საქართველოს სიყვარულსაც ასწავლიდა. ხელისუფლებას

ვახტანგისთვის, ამ მოაზროვნე კაცისთვის, მეტად უნდა დაეგლო ყური. იგი იყო კაცი, რომელიც ვერ აზროვნებდა ასწავლიდა. იგი ჩვენს გულში დარჩება, როგორც დიდი პოეტი, საზოგადო მოღვაწე, ღირსეული პიროვნება და, რაც მთავარია, სამშობლოზე უზომოდ შეყვარებული, პატრიოტი კაცი. მისი გამორჩეულობა სწორედ ვახტანგ ხარჩილაშვილია. დიას, იყო ვახტანგ ხარჩილაშვილი, ეს არ არის ადგილი. ხელისუფლებას ვურჩევ: მეტად დააფასოს მისი ღვაწლი ქვეყნის წინაშე. „საერთო გაზეთმა“ კიდევ უფრო შემართებით უნდა გააგრძელოს ვახტანგის დაწვეული საქმე და ბოლომდე მიიყვანოს. ვახტანგმა „საერთო გაზეთში“ უნდა იცოცხლოს. დიას, ვახტანგ ხარჩილაშვილი ქართულ საზოგადოებას, საქართველოს არ უნდა დააკლდეს. თორემ, ხელისუფლებას ასეთი ვახტანგები და ხარჩილაშვილები თუ დააკლდა, მაშინ იგი ვერასდროს მიაწვდენს ხმას იგი ვერასდროს და ვერ გაუსწორდება შინაურ თუ გარეულ მტრებს საკუთარ ქვეყანაში, ვეროპასა თუ სხვაგან. ახლა, ჩემი მეგობრის შესახებ თქვენ გესაუბრებით და ეს ძალიან ჰგავს თავად მასთან საუბარს, რაც უკვე ძალიან მენატრება. ვიცი, რომ იგი უზომოდ ენატრება და დააკლდა მის ოჯახს, კოლეკტივს. ნეტავ, ვახტანგი ხელისუფლებისთვისაც ასე მოსანატრებელი იყო. თუ ხელისუფლება გააცნობიერებს, რა საკმის იყო ვახტანგ ხარჩილაშვილი შეჭიდებული, მაშინ შეიძლება წინ სვლა დაეწყოს ისე, როგორც ეს ვახტანგ ხარჩილაშვილს უნდოდა. ვახტანგ ხარჩილაშვილი უნდა იყოს, დროებითი განზომილებიდან იმიერ საუფლოში გადავიდეს. იგი იქაც არის და აქაც დარჩა, როგორც მამულიშვილი, პიროვნება, მოღვაწე, მეგობარი და კაცი. დიას, ძნელია იყო ვახტანგ ხარჩილაშვილი. ის გარდაიცვალა, მაგრამ, ამავე დროს, საქართველოში დარჩა.

ლიმიტრი ლორთქიფანიძე, დამოუკიდებელი უფლებადამცველი, ყოფილი პარლამენტარი: ვახტანგ ხარჩილაშვილზე წარსულში ლაპარაკი ძალიან ძნელია. მე საკმაოდ ხშირად ვახლდით არამხოლოდ „საერთო გაზეთის“, არამედ პირადად ბატონი ვახტანგის სტუმარი. ქვეყნის წინაშე არსებულ პრობლემებზე, პირისპირ არაერთგზის გვისაუბრია. იგი იყო თხემით ტერფამდე საქართველოზე შეყვარებული ჭეშმარიტი ქართველი, დიდი პოეტი და შესანიშნავი პუბლიცისტი. „მწერალი საზოგადოების წინა-

შე, ყოველ აქტუალურ საკითხთან მიმართებით, განგაშის ზარებს უნდა არისხებდეს“, — ამ ანდერძს ბატონი ვახტანგი პირნათლად ასრულებდა. იგი მუდამ ეროვნული იდეის სადარჯოზე იდგა. ის ვახლდათ ზედმოკრატული, ეროვნული, წესიერი, პატიოსანი და რაც მთავარია, საკუთარი პრინციპების ერთგული ადამიანი. როცა კომუნისტური ეპოქა ეროვნულმა მოძრაობამ ჩაანაცვლა და ქართულმა საზოგადოებამ ეროვნული ძალების მოსვლა იხიმა, იმ დღიდან მოყოლებული, ბატონი ვახტანგს საკუთარი პრინციპებისთვის არასდროს უღალატია. მნიშვნელოვანია, აღინიშნოს: როცა საქართველოს თავზე ცა მოიქოფრა და სააკაშვილის სისხლიანი, ფაშისტური რეჟიმი საკუთარ საზოგადოებას დაუპირისპირდა, სწორედ მაშინ გამოჩნდა ბატონი ვახტანგ ხარჩილაშვილი ღირსება და კაცობა, რომელმაც შემოხსენებული რეჟიმი „საერთო გაზეთის“ ფურცლებიდან დაუნდობლად ამხილა. იგი ძალიან დაინტერესო პუბლიცისტის ავტორი ვახლდათ. რაც მთავარია, უნდა ითქვას შემდეგ: „საერთო გაზეთი“, ამავე დროს, სარკმელი იყო ბევრი ისეთი პოლიტიკოსისთვის, საზოგადოებრივი ორგანიზაციისთვის, ვისთვისაც დიდი ნაწილი პრესის ფურცლები მიუწვდომელი იყო. ბატონი ვახტანგი მოაზროვნე რესპონდენტებს ეძებდა. მათთვის „საერთო გაზეთი“ ერთგვარი სავიზიტო ბარათი იყო. საზოგადოებისთვის კი იყო სიახლე, რასაც სხვა საგანზე სტატიებსა თუ ელექტრონულ მედიაში ვერ ამოიკითხავდნენ. ვახტანგ ხარჩილაშვილი ყველაზე საჭირო დროს დაგვაკლდა. ახლა ეპოქალური ცვლილების დროა. მე დიდად ვახტანგს ამ საკითხზე არაერთხელ გვისაუბრია. ის ძალიან გულშემატკივრობდა ქვეყანაში კონსერვატიული გზის ფორმირებას და საკმაოდ კრიტიკულად უმხერდა ყველაფერს, რაც ფსევდო-კონსერვატიული, ფსევდო-პატრიოტული იყო. იგი ვახლდათ სამართლიანად კრიტიკული და, ამავე დროს, ობიექტური. ბატონი ვახტანგი ბრძოლი, დინჯი და რაციონალურად მოაზროვნე ადამიანი იყო. მასზე წარსულ დროში საუბარი მართლა ძალიან მიჭირს. იგი ჩემს მეხსიერებაში მუდამ დარჩება, როგორც ძლიერი დამრიგებელი და უადრესად მაღალი ეროვნული პრინციპების მატარებელი, საქართველოს ჭეშმარიტი მოქალაქე.

მლინხაბარ ჯამალიძე, მწერალი, აკადემიკოსი: ჩემს ახალგაზრდობაში, სტუდენტობის პერიოდში ყველაზე ფასეული ფაქტორები უფროსი სტატიკა ვახლდათ. სამწუხაროდ, დღეს, რიგმა უფროსი სტატიკა სახელი ძალიან გაიტყენეს. რა თქმა უნდა, ყველას არ ვგულისხმობ. პროფესიონალიზმის თვალსაზრისით, „საერთო გაზეთი“ გამორჩეული იყო. მაგრამ ტელე-ეკრანებზე და ზოგიერთ სხვა გაზეთებში რაც ხდება, ეს კრიტიკას ვერ უძლებს. ამ ფონზე, „საერთო გაზეთი“, მისი რედაქტორი ვახტანგ ხარჩილაშვილი ძალიან გამორჩეული იყო. ვახტანგის ცხოვრება დაღმწილი არ ყოფილა. იგი მრავალ

ვალ ჭირნახული კაცი ვახლდათ. „საერთო გაზეთი“ ეროვნული იყო, რომელსაც ეს დიდი მამულიშვილი უძღვებოდა. ეროვნული შემართების საფუძველს სიმართლის ქადაგება წარმოადგენს. ვახტანგ ხარჩილაშვილი განთი სწორედ სიმართლეს ქადაგებდა და ამიტომაც, არამარტო ჩემს, არამედ ძალიან ბევრი ჭეშმარიტი ქართველის ადფროვანებას იწვევდა. ვახტანგის სიყვარული სამშობლოსადმი, პატრიოტიზმი, ეროვნულად ყველაზე უდიდეს ადფროვანებას იწვევდა. უზომოდ დამწვევია გული მისმა უცარმა გარდაცვალებამ. ამ ნაუცბათემა სენმა დიდი ქართველი, ძვირფასი ადამიანი, ეროვნული მოღვაწე, ნიჭიერი მწერალი და პუბლიცისტი ხელიდან გამოგაცალა. მისი სიკვდილი, ჩემთვის, აუნაზღაურებელი დანაკლისია, მაგრამ მეორე მხრივ, ასევე, დიდი წუხილია ის თუ რა ეშველება აწი „საერთო გაზეთს“, რომელიც ბევრისთვის სულიერი საზრდო იყო. ღმერთმა ჰქნას ვახტანგის ისეთი კაცი მოველინოს სათავეში, რომელიც დირსეულად ურედაქტორებს და ვახტანგის გზას გააგრძელებს.

„საერთო გაზეთი“, აუცილებლად, უნდა იცოცხლოს და მისი დაწვეული საქმე დირსეულად გააგრძელოს. ეს საზრდო სჭირდება როგორც საზოგადოებას, ისე ხელისუფლებას. **ბაღდათ მარაბიშვილი**, საქართველოს მწერალთა კავშირის თანათავმჯდომარე: ქართულმა საზოგადოებამ, კულტურამ, მწერლობამ დიდი დანაკლისი განიცადა. გარდაიცვალა ჩვენი მეგობარი, გალაკტიონ ტაბიძის სახელობის პრემიის ლაურეატი, შესანიშნავი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე ვახტანგ ხარჩილაშვილი. იგი თანამედროვე მწერლობის, საქართველოს მწერალთა კავშირის ერთ-ერთი გამორჩეული წარმომადგენელი ვახლდათ. მისი შემოქმედება, ლექსები, ლიტერატურული თუ პუბლიცისტური წერილები ყოველთვის სიახლის, ნოვატივების, ჯანსაღი აზრის დამკვიდრებას ემსახურებოდა და, ერთგვარად, ქართული ლიტერატურის დონეს და გემოვნებას განსაზღვრავდა. ჩვენ წლების მანძილზე უფრო „ცისკარში“ ერთად ვმუშაობდით. იგი ჯერ „ცისკრის“ ლიტერატურული მუშაკი, ხოლო მოგვიანებით, ახალგაზრდული უფროსის „ნობათის“ რედაქტორი იყო. ვახტანგ ხარჩილაშვილი ყოველთვის ცდილობდა ახალგაზრდა ავტორების წარმოჩენას, მათთვის ხელის შეწყობას, მათ პროფესიულ დაოსტატებას. შემდეგ

მან მუშაობა გამოცემლობა „მერანსა“ და უფრო „კრიტიკაში“ გააგრძელა. ხოლო ბოლო წლებში იგი აქტიურ საზოგადოებრივ საქმიანობას ეწეოდა — ვახლდათ დამარსებული და რედაქტორი გაზეთების „მართალი გაზეთი“ და „საერთო გაზეთი“, სადაც მან თავი დაგვამახსოვრა, როგორც ქვეყნის დიდმა გულშემატკივარმა და სიმართლის, ზნეობის, ქვეყნის სასიცოცხლო ინტერესების გულმხურვალე დამცველმა. ვახტანგ ხარჩილაშვილი თავისი შესანიშნავი წერილებით, ლექსებით ებრძოდა საქართველოს შინაურ თუ გარეულ მტრებს, აგენტებს, რომლებიც ქვეყნის სახელმწიფოებრიობის, ეროვნული ცნობიერების, ღირებულებების, ტრადიციების, რელიგიის წინააღმდეგ ფარულად და დაიდ ბოროტებას ნერგავდნენ და დღესაც ნერგავენ. წავიდა ჩვენგან ღირსეული პოეტი, საზოგადო მოღვაწე და დავეტიოთა შესანიშნავი შემოქმედება, რომელიც ჭეშმარიტი

ლიტერატურის მოყვარულებს, მის მეგობრებს ყოველთვის ემსახურებათ.

სოსო ცინცაძე, პოლიტოლოგი: მთელი ჩემი ახალგაზრდობა, საშუალო ასაკი, პრესასთან ურთიერთობაში გავიდა. საკმაოდ ბევრ რედაქტორს, უფროსს ვიცნობდი, მაგრამ ინტელექტუალური სიმპათია, სიახლოვე რამდენიმე მათგანთან შემომჩნა. ვახტანგი ერთ-ერთი უკანასკნელი მოპიკანი ვახლდათ. იგი ყოველმხრივ განათლებული, ბრწყინვალე უფროსი იყო. მწველად მახსენდება ვახტანგი, რომელიც ახერხებდა აქტუალური პრობლემის მთელი სიმწვავეით დანახვას, გაშლას და მკითხველამდე მიტანას. გარდა ამისა, ჩვენს დროში, როდესაც პრაქტიკულად, გაზეთების დიდი უმეტესობა სხვადასხვა მიზეზით დაიხურა, ვახტანგმა თითქმის შეუძლებელი შეძლო — ჯერ ერთი, უფროსისტების ბირთვი შეინარჩუნა. მეორეც, თავისი პირადი ავტო-

რიტეტი, ყოველგვარი პირადული ფინანსური სარგებლის, დანტერესების გარეშე სამშობლოს უანგაროდ ემსახურა. ეს იყო ადამიანი, რომელიც „საერთო გაზეთით“ ცხოვრობდა. სწორედ გაზეთი იყო მისი სახლიც, ოჯახიც, მეგობარიც და ცხოვრების მიზანიც. მთავარი ის გახლავთ, რომ მან მკითხველთა წრე შეინარჩუნა. რამდენი გაზეთი არსებობდა 90-იან წლებში, ბუმი იყო, გახსოვთ, როგორი პოპულარული იყო „მანისი“ და სხვები, მაგრამ ეს გაზეთები ყველა გაქრა. „საერთო გაზეთმა“, ვახტანგის წყალობით, სიცოცხლისუნარიანობა შეინარჩუნა და ეს მომავალშიც ასე უნდა გაგრძელდეს. თანხის მოძიება შეიძლება ბევრმა რედაქტორმა მოახერხოს, მაგრამ მკითხველის შენარჩუნება ასევე უფრო ძნელია. სანოსონის იმოვი, მაგრამ მკითხველს — ვერა. ქართველი მკითხველი ძალიან პრეტენზიულია — თუ არ მოეწონა, არაფერს გეტყვის, უბრალოდ, შენს გაზეთს აღარ წაიკითხავს. ეს არის მისი ვერდიქტი. ვახტანგი ამ ყველაფერს ახერხებდა. იგი რედაქტორობისთვის იყო დაბადებული. 90-იან წლებში, ჟურნალ «Огонек»-ის რედაქტორი მსოფლიოში საუკეთესოდ აღიარეს. ეს ტიტული საქართველოში რომ ყოფილიყო, ეჭვი არ მეპარება, ვახტანგი ამ საპატიო წოდების ერთ-ერთი რეალური პრედენდენტი იქნებოდა. მისი გარდაცვალება დიდი დანაკლისია ოჯახისთვის. ვახტანგის შვილს მე ვასწავლიდი. სტუდენტს მაშინვე ეტყობა, თუ რა ოჯახშია გაზრდილი. ვახტანგის გარდაცვალება ყველათვის დიდი დანაკლისია, მაგრამ, პირველი რიგში, ქართული მედიის, ჟურნალისტიკისთვის. დემეტრა ნათელაძე ამყოფოს ბატონი ვახტანგის სული. რაც მთავარია, მის მემკვიდრეებს, როგორც ლიტერატურაში, ისე ჟურნალისტიკაში, ვუსურვებ, ეს მძიმე ტვირთი ისეთივე წარმატებით ატარონ, როგორც ამას ვახტანგი აკეთებდა — მხნედ, შეუპოვრად, ყოველგვარი სიძნელეების წინაშე დაუჩინებლად. იმედი მაქვს, მე „საერთო გაზეთის“ ერთ-ერთ ერთგულ რესპონდენტად დავრჩები. ყოველთვის თქვენს გვერდით მივუდგები, თუნდაც ვახტანგის ხსოვნის პატივსაცემად.

ირაკლი მანუჩაძე, მწერალი: მძალი ვახტანგი, უფალმა შემოქმედის, მოყვასის, მამულის სიყვარულის ღვთაებრივი ნიჭით, მღვთობა გონებით დაგაჯილდოვა. უსაზღვროდ გიყვარდა და უყვარდი საქართველოს და მასაც, შენი შემოქმედებით, მარადიულად ეყვარები. დიდი, უკვდავი წინაპრების დარად, დაე, უფალმა ორთავ სოფელში გაცოცხლოს. 1966 წლიდან მშობით, მეგობრობით, შემოქმედებით გვამშვენებოდა და გვამადლიანებდა. მძალი ვახტანგი, შენთვის ლექსი მინდოდა მეჩუქებინა, ვერ წაგიკითხე, რას წაგიკითხავდი, თურმე ზეცას მიემგზავრებოდი. აი, ეს ლექსიც, რომელიც ვახტანგი ხარჩილავას ეძღვნება:

მზე ივერიის ამოვა
 ქვეთინებს ვაზი უფლის,
 გარს ხენემ ხეთა ტყეა,
 ილიას წიწამურთან
 შუბლში ესროლეს ტყეა,
 მამულიშვილთა ხმალითა
 ზარი ცით ჩამოგვესმის,
 გურამ შარადის სისხლი
 მელიქიშვილზე კენესი.
 ებრძვიან ივერიის
 გაუკვდავებულ ნათელს,
 რას შევესწარი:
 კეთილს ავსული ასამართლებს,
 ცხვირს ტყეაში მეგელი ყმის,
 დარდი ვარ ვახტანგური,
 უნდა ვიბრავლო ახლა,
 ცრემლით დავილო გული.
 გამეფდა ჭიხმაკური,
 ბოროტ-მაცილი ზეობს,
 ამოდი, მაცხოვარის
 და ღვთისმშობლის მზეო!
 14.09. 2022 წელი.

ნანა პაპაძე, არასამთავრობო ორგანიზაცია „ყოფილი პოლიტპატიმრები ადამიანის უფლებებისთვის“ თავმჯდომარე: ამ გაცემულ ეპოქაში, ყინულის ლოდს დამსგავსებულ სამყაროში, ვახტანგი ხარჩილავა იყო თბილი სხივი, რომელიც ამ ყინულს ალღობდა. მართლაც საოცარი ადამიანი გახლდათ. დღევანდელ ქართულ რეალობაში საზოგადოების დიდი ნაწილი მტრებად იქცნენ და ერთმანეთის შეურაცხყოფით, ლანდვით, სიძულვილით არიან დაკავებულნი. ვახტანგი ხარჩი-

ლაკას არასდროს შევხვედრივარ, მაგრამ სატელეფონო საუბრებიდან იმხელა სითბო, ადამიანობა, გულისხმიერება მოდიოდა, რომ ეს ადამიანი ჩემთვის, კავშირი იყო ამ ძველ საქართველოსთან, წარსულთან, როცა ქართველებს ერთმანეთი გვიყვარდა და პატივს ვცემდით. იგი ქართული ტრადიციების, ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების დამცველი ადამიანი იყო. ყოველი მისი სატელეფონო ზარი იმედით, სითბოთი იყო გამსჭვალული. როგორც უნდა ხასიათზე უნდა ვყოფილიყავი, აუცილებლად, იმ გუნება-განწყობილებას ვეძებოდი, რა განწყობის და სიკეთის მატარებელიც თავად ბატონი ვახტანგი იყო. ჩემთვის, აბსოლუტურად, წარმოუდგენელია, რომ იგი აღარ არის. ძალიან გული მწყდება, რომ საქართველოს ჭეშმარიტი ქართველები ტოვებენ. ხშირად ვფიქრობ: ბატონი ვახტანგის მსგავსი ხალხი ძალიან ცოტაა და ასეთი ადამიანები რომ მიდიან, მგონია, ამით საქართველოს გამოშვივანა, გამოცარიელება ხდება. დემეტრა ნათელაძე ამყოფოს, დაუმკვიდროს სამუდამო განსასვენებელი. იმედი მაქვს, ის იქ არის, სადაც ყველაზე ღირსეული ქართველები განისვენებენ. დარწმუნებული ვარ, ის ჩვენზე უკეთეს გარემოშია, მაგრამ იგი ჩვენ აქ ძალიან დაგვაკლდა. ჩვენგან წავიდა უფრო კარგი, ძლიერი

საქართველოში, მაგრამ ამით ჩვენ დაგვაკლდა, შეგვამცირა, დაგვატოვა. მოვა დრო და იქ შევხვდებით ბატონ ვახტანგს და იმ დანარჩენ საქართველოს, რომელიც ასე ძალიან მენატრება.

ლუპა კურტიანიძე, მსოფლიო ჩემპიონი, ყოფილი პარლამენტარი: დიდი მადლობა ამ პატივისთვის, რადგან შესაძლებლობა მაქვს, ჩემს უძვირფასეს ადამიანს საჯაროდ დავემშვიდობო. მეამაყება, ვახტანგი ხარჩილავასთან იმეგობარი რომ მეყვად მე და სრულიად საქართველოს. ის გახლდათ უდალბატო, სამშობლოზე უზომოდ შეგვარებული ადამიანი, რომელმაც, მიუხედავად არაერთი წნეხისა და

ბევრი გამოწვევისა, უკან არ დაიხია და ქვეყანას ბოლომდე ერთგულად ემსახურა. ერთად რთული პერიოდი გამოვიარეთ. სწორედ „საერთო გაზეთის“ ფურცლებიდან ვსაუბრობდით ცხრაწლიანი რეჟიმის გაუსაძლის ქმედებებზე. ვახტანგი ხარჩილავა იყო ის ძალა, რომელიც დაუფარავად ბედავდა სიმართლის თქმას და დანარჩენ საქართველოს ხმას აწვდენდა. საერთო ბრძოლაში, შემახილმა შედეგამდე მიგვიყვანა. უსამართლობა, რაც სამშობლოში სუფევდა, რეაგირების გარეშე არ უნდა დარჩენილიყო. უკამყოფილება 2012 წლის ოქტომბერში უძლიერესმა ერისკაცმა მთელი საქართველო გააერთიანა. დიხ, ამ შემახილით, მართალი სიტყვის ხმამალა გაჟღერებით, სამშობლო გაერთიანდა. ამ ერთობაში ბატონ ვახტანგს უდიდესი წვლილი მიუძღვის. აქვე, ერთი რამ მინდა აღვნიშნო: ბატონ ვახტანგს ამ ერთგულებისთვის არც გაზეთის ტირანო ვახტანგია, არც ბეჭდვის ხარისხი შეცვლილა, პირიქით, მას უფრო გაუჭირდა. მე „საერთო გაზეთის“ დიდი გულშემოტიკი ვარ, საიდანაც მთელი საქართველოსთვის სიმართლის თქმას ვახერხებდი და კვლავაც მოვახერხებ. ბატონ ვახტანგს არასდროს დაუწუწუნია: ჩემი ბრძოლა დამიფასეთო. ის გახლდათ ადამიანი, რომელმაც საკუთარი ბრძოლით, რესურსებით მაქსიმალური გააკეთა და სამაგიეროს არც არაფერს ელოდა და არც არაფერი მიუღია. იგი სამშობლოს ერთგულად ემსახურა. ასეთი ერთგული ადამიანები ძალიან ცოტანი არიან და სწორედ მათზე დგას დღეს საქართველო. კიდევ ერთხელ ხაზგასმით ვიტყვი: ბატონი ვახტანგი იყო ადამიანი, რომელიც ამ სიმართლეს უანგაროდ ემსახურა. იგი, თავად, სამშობლოს წინაშე ვალდებული ვაიდა, მაგრამ ჩვენ, დანარჩენ საქართველოს, ბატონი ვახტანგის ვალი დაგვრჩა. ჩვენი ვალია, ვახტანგი ხარჩილავას მართალი სიტყვა, დაწვებული ბრძოლა ბოლომდე მივიყვანოთ. ასე რომ, ჩვენ ეს ვალი უნდა მოვიხადოთ. მისი მებრძო-

ლი სული მუდამ უნდა მოვიხსენიოთ. ახლა გარდაცვლილ ადამიანს ხოტბას ვასხამთ, მაგრამ სჯობდა, ეს მისი სიცოცხლეში გაგვეკეთებინა. ერში არის შემდეგი პრობლემა: როდესაც ადამიანი ცოცხალია და ქვეყნისთვის იფერფლება, მისგან მაგალითს არ ვიღებთ. მე და ბატონი ვახტანგი თანამებრძოლები ვიყავით. მადლობა მას ამ დაუზოგავი ბრძოლისთვის. ვახტანგი ხარჩილავას მისი ოჯახი, კოლექტივი აძლიერებდა. მინდა, თითოეულს მადლობა გითხრა და წარმატება გისურვოთ. ეს ბრძოლა ხომ ერთად გამოვიარეთ. კიდევ ერთხელ დიდი მადლობა, რომ საშუალება მომეცა, ქველი მოვიხარო ვახტანგი ხარჩილავას, მისი ოჯახის, კოლექტივის წინაშე. მე თქვენ ნაწილი ვარ. ბატონი ვახტანგი, მადლობა იმ რთულ დროს გვერდში დგომისთვის, რომელიც ერთმანეთის იმედად გამოვიარეთ.

შოთა გლურჯიძე, მხატვარი: ბატონ ვახტანგს ძალიან დიდი ხანია ვიცნობ, იგი ოჯახის ახლობელია. ჩემი სიმამარი და ვახტანგი ხარჩილავა ძალიან დიდი ხნის მეგობრები იყვნენ. ასე რომ, ჩემს ოჯახს მასთან ბევრი რამ აკავშირებს. ბატონი ვახტანგის გარდაცვალება სიღრმის ვერ შევატყობინეთ იმიტომ, რომ ძალიან ინერვიულებდა, იმდენად აფასებდა და უყვარდა. მე, ცალკე, ჩემი დამოკიდებულება მქონდა ბატონ ვახტანგთან, როგორც ადამიანთან, რომელიც პატრიოტი გახლდათ და მუდამ საქართველოს უკეთესი მომავლისთვის იბრძოდნენ. მისი რედაქტორობით გამოცემული „საერთო გაზეთი“ ერთადერთი სივრცე იყო საქართველოში, საიდანაც პატრიოტული სულისკვეთება გამოსჭვავოდა. ბევრჯერ შევხვედრივართ და ყოველთვის მოვხიბლულვარ მისი თბილი, არაჩვეულებრივად პასუხისმგებელიანი სიყვარულით თავისი სამშობლოს მიმართ. ნამდვილად გამორჩეული კაცი იყო, როგორც პიროვნება, ისე მოქალაქე, არაჩვეულებრივი პოეტი, რედაქტორი და პუბლიცისტი. შემიძლია თამამად ვთქვა, რომ ერთ-ერთი უკანასკნელი მოპიკანი იყო. ასეთი ხალხი, სამწუხაროდ, აღარ არსებობს. მან გარკვეული კვალი დატოვა მის მკითხველშიც და ყოველ ჩვენგან-

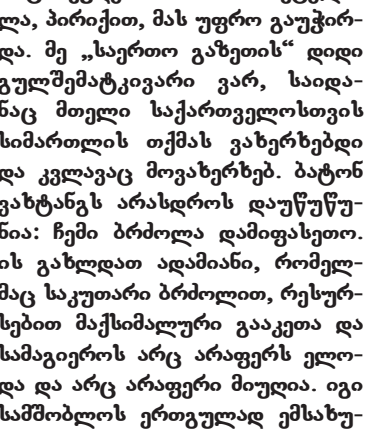
შიც. იგი დაეწეებას არასდროს მიცემდა. ვუსამძიმრებ მის ოჯახს. მისი ხსოვნა, სანამ საქართველო იარსებებს, მუდამ დაუვიწყარი იქნება.

რამაზ სამხარაძე, ფსიქოლოგი, პოლიტოლოგი: ბატონ ვახტანგს სტუდენტობიდან ვიცნობ. ლიტერატურულ წრეში ერთმანეთის ლექსებს ვისმენდით. პირველად სწორედ მამინე მოვისმინე ვახტანგის ლექსი, რითაც ძალიან ვისიამოვნე. მან ჩემზე, როგორც ახალგაზრდა პოეტმა, დიდი შთაბეჭდილება

დატოვა. მაშინ მთელი ახალგაზრდობა ლიტერატურული შემოქმედებით ცხოვრობდა. უნივერსიტეტის დარბაზი საესე იყო-ხოლო. ბევრი მკითხველი, შემფასებელი, დამფასებელი იყრიდა თავს. ბატონი ვახტანგი თავის შემოქმედებაში მთელს სულს აქსოვდა. იმ წლებში, გონებაში ამოტივტივებულ ადამიანებს შორის, ვახტანგი ხარჩილავა ერთ-ერთი ღირსეული პიროვნება იყო. მისი კალამი მისსავე გულის სისუფთავეს განაპირობებდა. კალამი რომც მიეტოვებინა, სუფთა გული დარჩებოდა. კარგად მახსოვს მაშინდელი განწყობილებები, საკუთარი განცდები. სტუდენტობის წლების მერე, თავად წერა მივატოვე და კითხვაზე გადავიდი, მეცნიერებისკენ წავედი, ჩემი გატაცება ფსიქოლოგიამ გადაფარა. საერთოდ, ვთვლი, რომ ვახტანგმა ერთ-ერთი უნიკალური გაზეთი შექმნა იმ მხრივ, რომ მან აკადემიური გაზეთის გამოცემას ჩაუყარა საფუძველი. „საერთო გაზეთი“ პატრიოტული, ეროვნული სულისკვეთებისაა. ამ ამოცანის შესრულება კი ძალიან ძნელია, რაც ვახტანგმა შეძლო. საკმაოდ ცოტა მახსენდება ისეთი გაზეთები, რომელთაც აკადემიური სტილის შენარჩუნების სურვილით პქონდათ, მაგრამ ვახტანგის გარდა, ეს ვერცერთმა ვერ შეძლო. მოგვხსენებთ, ყვეთელი პრესა საკუთარ თავს უფრო ადვილად ინახავს. აკადემიური პრესისთვის თავის შენახვა უფრო ძნელია იმიტომ, რომ მომხმარებელი ცოტაა. აი, ამ პირობებში ახერხებდა ბატონი ვახტანგი მადლობის სურვილით შექმნას. ვახტანგი ხარჩილავა ნებისმიერ თემას აკადემიურ ფარგლებში აქცევდა. ნებისმიერი გაზეთისთვის ასეთი მასშტაბის აკადემიური მუშაობა ტვირთია. მეორე მხრივ, არსებობს დასავლური ტიპის სტანდარტები. დასავლეთშიც არსებობს ყვეთელი პრესა, მაგრამ ასევე, არის ე.წ. აკადემიური პრესა, რომელიც საზოგადოების გემოვნებას, ფიქრს, პოზიციას განსაზღვრავს. ანუ, ეს სერიოზული პრესაა. დაბეჭდილი მასალა, ფაქტობრივად, მსოფლიო მასშტაბით, მთელ რიგ დასავლურ გაზეთებში საპროგრამო დატვირთვას იძენს. სწორედ ამით არის გაზეთი ტელევიზიისგან განსხვავებული. გაზეთის ასეთი ანალიტიკური უნარი აქვს. დასავლეთში სწორედ ამას უსვამენ ხაზს. ანალიტიკა ტელევიზიაში ძნელად მიიღწევა. აი, ასეთი გაზეთი გააკეთა ვახტანგმა, რომელიც მკითხველს აწვდის სერიოზულ ანალიტიკურ ინფორმაციებს ყოველგვარი სიყვითლის გარეშე. ეს მისი, როგორც რედაქტორის, უპირველეს დამსახურებად მიიჩნება. ვახტანგი ამ ხაზს ჯიუტად დაადა და ვერავინ გადაახვევინა.

თამარ შვილიძე
 555 23 28 24

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

დატოვა. მაშინ მთელი ახალგაზრდობა ლიტერატურული შემოქმედებით ცხოვრობდა. უნივერსიტეტის დარბაზი საესე იყო-ხოლო. ბევრი მკითხველი, შემფასებელი, დამფასებელი იყრიდა თავს. ბატონი ვახტანგი თავის შემოქმედებაში მთელს სულს აქსოვდა. იმ წლებში, გონებაში ამოტივტივებულ ადამიანებს შორის, ვახტანგი ხარჩილავა ერთ-ერთი ღირსეული პიროვნება იყო. მისი კალამი მისსავე გულის სისუფთავეს განაპირობებდა. კალამი რომც მიეტოვებინა, სუფთა გული დარჩებოდა. კარგად მახსოვს მაშინდელი განწყობილებები, საკუთარი განცდები. სტუდენტობის წლების მერე, თავად წერა მივატოვე და კითხვაზე გადავიდი, მეცნიერებისკენ წავედი, ჩემი გატაცება ფსიქოლოგიამ გადაფარა. საერთოდ, ვთვლი, რომ ვახტანგმა ერთ-ერთი უნიკალური გაზეთი შექმნა იმ მხრივ, რომ მან აკადემიური გაზეთის გამოცემას ჩაუყარა საფუძველი. „საერთო გაზეთი“ პატრიოტული, ეროვნული სულისკვეთებისაა. ამ ამოცანის შესრულება კი ძალიან ძნელია, რაც ვახტანგმა შეძლო. საკმაოდ ცოტა მახსენდება ისეთი გაზეთები, რომელთაც აკადემიური სტილის შენარჩუნების სურვილით პქონდათ, მაგრამ ვახტანგის გარდა, ეს ვერცერთმა ვერ შეძლო. მოგვხსენებთ, ყვეთელი პრესა საკუთარ თავს უფრო ადვილად ინახავს. აკადემიური პრესისთვის თავის შენახვა უფრო ძნელია იმიტომ, რომ მომხმარებელი ცოტაა. აი, ამ პირობებში ახერხებდა ბატონი ვახტანგი მადლობის სურვილით შექმნას. ვახტანგი ხარჩილავა ნებისმიერ თემას აკადემიურ ფარგლებში აქცევდა. ნებისმიერი გაზეთისთვის ასეთი მასშტაბის აკადემიური მუშაობა ტვირთია. მეორე მხრივ, არსებობს დასავლური ტიპის სტანდარტები. დასავლეთშიც არსებობს ყვეთელი პრესა, მაგრამ ასევე, არის ე.წ. აკადემიური პრესა, რომელიც საზოგადოების გემოვნებას, ფიქრს, პოზიციას განსაზღვრავს. ანუ, ეს სერიოზული პრესაა. დაბეჭდილი მასალა, ფაქტობრივად, მსოფლიო მასშტაბით, მთელ რიგ დასავლურ გაზეთებში საპროგრამო დატვირთვას იძენს. სწორედ ამით არის გაზეთი ტელევიზიისგან განსხვავებული. გაზეთის ასეთი ანალიტიკური უნარი აქვს. დასავლეთში სწორედ ამას უსვამენ ხაზს. ანალიტიკა ტელევიზიაში ძნელად მიიღწევა. აი, ასეთი გაზეთი გააკეთა ვახტანგმა, რომელიც მკითხველს აწვდის სერიოზულ ანალიტიკურ ინფორმაციებს ყოველგვარი სიყვითლის გარეშე. ეს მისი, როგორც რედაქტორის, უპირველეს დამსახურებად მიიჩნება. ვახტანგი ამ ხაზს ჯიუტად დაადა და ვერავინ გადაახვევინა.

თამარ შვილიძე
 555 23 28 24

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

E-mail: Saertgazeti@yahoo.com

სამშობლო, როგორც ბედისწერა

ომბრით, ნი მომცროს სიბერით რა სჯარმეოთობით, ვხარ მიმსჯროი მომცროი წარმე: მეგონოს, წარმოსე მივციოვარ რა სჯარმე ვითარციები...

ვახტანგ ხარკილაძე

ვაცხადოთ: ვახტანგ ხარკილაძის უმთავრესე უმთავრესია — სამშობლო, როგორც ბედისწერა. თუ რატომ, ამის საილუსტრაციოდ მისი ერთი შედეგის მომხილვებაც იკმარებს:

მონოლოგი წარსულიდან

უკანასკნელად ჩაქრა ვარსკვლავიც, უკანასკნელად ჩაქრა კაშკაშით, შუბზე ამგეს და დროშასავით, ამაფრიალეს უცხო ლაშქარში. ვის წაჰყვა ჩემი ცოლი და ძალი, ნეტავ, ვინ აღებს ბჭის კარს ჭრიალით, ჩემს ძვლებს, გაჟვერილ თივაზე დაყრილს, ვისი ურემი მიანხრიალებს?! ქვეშ ვის უგია ჩემი ნაბადი, დევის ტყავივით ტანს რომ მეხვია, მტრის გუნისდვდა ალბათ მარაბდას ხნავს, და ჩემი ძე მისი მეხრეა. სამარადისო სხვამ დაიტოვა, მე მტვრებან ბინდში უნდა ვიარო, ცა — ნათხოვარი ლურჯი მინდორი უფლისგან ღამე სახეტილოდ. ჩემი ფილა აწ ვინ დასცალოს, ნორჩი ვენახ ვინ გამიხაროს, ანდა ურემომ და უვარსკვლავომ რით გავითენო, რით დავილაძო. ვის ერდოზე ჰყვფს ერთგული ძალი, ანდა ვინ აღებს ბჭის კარს ჭრიალით?! ჩემს ძვლებს, გაჟვერილ თივაზე დაყრილს, ვისი ურემი მიანხრიალებს?!

დახ, სამშობლო, როგორც ბედისწერა!

ვახტანგ ხარკილაძე სამეგრელოში, შეუდარებელ წალენჯიხში დაბადდა 1948 წელს. მას ადგილობრივები ლაკადასაც ეძახიან, მაგრამ ამ შეუდარებელი მხარისთვის ნიშანდობლივია ერთი აღწერელი თავმდაბლობა და, ამავდროულად, ლამის უმაგალითო თავდადება პატრიოტული განცდებისადმი.

მისი სოფელი ობუჯი გამორჩეულია ქიანის ეკლესიით. ამ ეკლესიის სახელს დაესესხება ფსევდონიმად დიდი ლეო შენგელია. ვახტანგის სულს ბავშვობიდანვე აპოხიერებდა ბერძენ ტარიელ გოლუას უდრეკი ბუნება, პროტოტიპად მისივე კარის მეზობელი ლევან მესხია რომ ჰყავდა.

უნივერსიტეტში ფოლოლოგიურ ფაკულტეტზე სწავლობდა. იყო ლიტერატურული გაერთიანება „პირველი სხვის“ აქტიური წევრი.

უფროსი ძმები კინემატოგრაფისტები ჰყავდა ვახტანგს და მის შემოქმედებასაც ნალად დააჩნდა ამის ხატოვნად გადმოცემისკენ მიდრეკილება.

იყო შურნალ „იცისკრის“ თანამშრომელი, გამოცემლობა „მერანის“ რედაქტორი.

სიყვარულით დაოჯახდა. მშენებელმა ფოლოლოგმა მეუღლემ, ქალბატონმა თამარ ბერძენიშვილმა ქალ-ვაჟი შესძინა. მასვე ტყუპი შეილიშვილები ეყოლა ვაჟისგან, ასული — ქალიშვილისგან.

წარმატებულად გამოსცემდა იშვიათ სერიალს „შერისხულნი“; რედაქტორობდა ყოველკვირულ გაზეთს „მესამე ნაპირი“.

„მხედრონის“ მძევარების პერიოდში, განსაკუთრებით სამეგრელოს მრავალგზის დაწიოკების შემდეგ („მხედრონს“ ერთადერთ წალენჯიხაში გაუწიეს გაფთვრებული მასშტაბური წინააღმდეგობა, ლამის ბუნაგში მომწყვდეული ჯაბა იოსელიანი საკაცეთი გამოარიდეს „ბრძოლის“ ველს, ხალხის რისხვას). ქვეყნის მომავალზე მოფიქრალმა ძალამ ვახტანგ ხარკილაძე ერთხმად აირჩია საზოგადოება „სამეგრელოს“ თავმჯდომარედ. საქართველოს მწერალთა კავშირში წლობით დაგროვილი ბალასტის საპირწონედ, როცა ქართველი კალმონები ლამის

საქართველოს მწერალთა ეროვნული აკადემია:

კობა არაბაშვილი, ტარიელ ჭანტუბია, ელიზბარ ჯავახიძე, რეზო კვიციანიძე, ავთანდილ არაბაშვილი, გურამ ამბროსიანი, ანა აპოპია-ბასლანაძე, მარკო კვიციანიძე, ჯემალ ლავლიანი, რეზო კვიციანიძე, მარკო ტრიპოლსკი, ვანო ჩხიკვაძე, გუსარიონ ყვითელიანი, ლავით მანუჩარაძე, ზაურ კალანდია, ჯუბა ლევალი, ბათუ ლანელი, მარკო შათირიანი, ვაჟა ჩორბაძე, გიორგი თეგვაძე, მარკო სალდანი, ლავით შოგალია, ვაჟა ხორნაბუღი, ანზორ სიფრაშვილი, თორნიკე ალავიანი, როსტომ მიგრიაშვილი, გური ოტოხაია, ირაკლი ვაჟაშვილი, მთვარისა ქსოვრელი, სერგი საჯანია, ცოტნე ალაშვილი, ბადრი ცირაშვილი, მანანა აბაშიძე, თამარ ვაჟაძე, ზურაბ ქობალია, მთვარე დოლიძე, ლევან ბრეგვაძე, ლავა გვასალია, გიორგი ზარნაძე, ზურაბ თორია, ბადრი სვანაძე (ინაშაური), ნაპო კატრიანიანი, ჯემალ ჯავახიძე, ჯემალ კვიციანიძე.

„ლიტერატურაში წიგნების რაოდენობით არაფერი მტკიცდება. შეიძლება რამდენიმე ლექსში ან იქნებ, რამდენიმე სტრიქონშიც კი ანთოს უჩვეულო ცეცხლი, რომელიც ალღობს მდუმარების ვინულს და შთამომავალს სიცოცხლის ცისარტყელად გადაცემა“ — შენიშნავს ქართული ესთეტიკური აზროვნების მეტრი, ბატონი სოსო სიგუა აწ ნეტარსხენებული ვახტანგ ხარკილაძის შემოქმედების ანალიზისას ადრეულ წერილში „სიტყვა, როგორც ბედისწერა“. „ვახტანგ ხარკილაძე ისევ მიუბრუნდა ბუნებრივ განცდებს... განაგრძობს იქვე, — სიცოცხლეს, ცხოვრებას, პიროვნულ ემოციებს... ეს იყო ხელახლა გადმოსროლილი პაროლი — „დაბრუნება მიწასთან“. მიწისადმი ერთგულება მსჭვალავს მის ძლიერ, თავისთავად პოეზიას. ის დიდად არის დავალებული ტრადიციებისაგან, წინაპართა თქმული სიტყვისგან, რადგან მთავარია შექმნა ლექსისა, რომელიც არის მღელვარე სულის დოკუმენტი, და არა რითმის, ალიტერაციის ან ორიგინალური აზრის ძიება... ვახტანგ ხარკილაძის ლექსთა ლირიზმი ნიავის ფრთებით კი არ გველამუხევა, არამედ ქარიშხალივით გვარყვებს, იგი წვდება ჩვენს სულიერ ქვესკნელს, იღუმალ ძაფებს, გვადვილებს, გვიფხიზლებს პიროვნულ განცდებს. ახლობელს უფრო გვაყვარებს, დაშორებულს გვაახლოებს, გადავიწყებულს აღგვიდგენს. სტრიქონებს მოაქვთ ელექტრონიკური მუხტი, იწყებენ აგზნებას, კი არ გვაწყნარებენ, გვაფოთებენ, სიცოცხლის ფინით გვწვავენ, ზოგჯერ ვეღვანებ ახლობელ ადამიანსაც ისე მოგვანატრებენ და იმგვარ ფიქრებს აღგვიძრავენ, რომლებიც იქნებ არც გავწყვიტავ... ვახტანგ ხარკილაძე არაა სმენის პოეტი და არც ცდილობს ლექსის მუსიკად ქცევას, არც საგნის არსი, მისი ინტელექტუალური განსჯა და ანალიზი აინტერესებს. იგი ყოფიერების დრამატიზმს, სიცოცხლის ძალას გვაგრძობინებს. ამიტომაც ამტყვევებს საგნის ემოციურ სულს, რომელიც განგამის ხმებად ეცხადება ჩვენს ფანტაზიას. მასში თითქოს გადმოდის სამყაროს ჟრუანტელი წვიმად, მდინარედ, ვარსკვლავებად, მიწის დეღვად წამოსული: მისი განსჯა, მღელვარე სულის დაღადისი, ცხოვრებაზე დაფიქრებული კაცის სიტყვაა, რომელიც ცდილობს სიბრძნისა და ბრძოლის სულიკვეთების შეხამებას... სტრიქონები ნაპირ-მორღვეულ მდინარეს ჰგვანან, ვახტანგის წვიმებით, თოვლის ნადნობი წყლებით ადიდებულს, რომელიც კალაპოტს კი არ მისდევს, არამედ სტიქიურად ჩვენს თვალწინ კვეთს ახალ სადინარს... იგი სიმსუბუქის, „თამაშის“ წინააღმდეგაა და აინტერესებს იმის გამჟღავნება, რაც წარმოშობს კონფლიქტს სულსა და მატერიალს შორის, „მე“-სა და გარემოს შორის... ცხოვრების ჯანსაღი და მკაცრი განსჯა გზას უხსნის მონოლოგს, მღელვარე ფიქრებს... ფიქრობს ცხოვრების უსაზღვროებაზე, მარადიულ ენებებსა და ტყვიობაზე, ღალატსა და ოცნებაზე, სიყვარულსა და სიძულვილზე, ლაპარაკობს ტრამობებზე გრძნობების ერთ. სულში გაივლიან სინამდვილის ჭრელი ტალღები, რათა სტრიქონებში, როგორც ეკრანზე, აღიბეჭდონ და ზედ შეატოვონ პიროვნების სისხლი და ხორცი. ქვეყნად რაც კი კარგი რამ დაწერილა, დაწერილია სისხლით, ხოლო სისხლი ეს იგივე სულია, წინაპართა მსოფლიოს სუნთქვა, ჩვენ რომ გვაერთებს მიწის გულთან და დაუსაბამო დროსთან, ბნელში დაბრულ ათასწლეულებთან. პოეტის ოცნებაა, გადარჩეს ეს ყველაფერი, ამიტომ ჰგავს სიტყვა ნოეს კიდობანს...“

როგორც იტყვიან, უკეთესად შეუმღებელია ითქვას. ბატონი სოსო სიგუა ერგასი წლის სიმორიდან თუნდაც კონტურების სახით ღანდავს ვახტანგ ხარკილაძის პიროვნებაში მონუმენტურ ფიგურას, რომელიც მიბმულია სამშობლოს სატკივრებს, ქვეყნის აღმართ-დაღმართებს, მის სადღესო და სამომავლო პრობლემებს, სახელმწიფოებრივად მოაზროვნე კაცის ფენომენს. ამიტომაც თავს უფლებას ვანიჭებთ, კრიტიკოსის წერილის სათაურში ერთგვარი კორექტივი შევიტანოთ ამ უნივერსალური პიროვნების უმთავრესი მახასიათებლის დასადგენად და თამაშად

თანამედროვე ქართულმა მწერლობამ მძიმე, მეტად მტკივნეული დანაკლისი განიცადა.

გარდაიცვალა გამოჩენილი ქართველი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე მახტანგ ხარჩილაძე.

ქართველ მწერალთა რიგებს გამოაკლდა ნიჭიერი ბიჭო და მართალი მოქალაქეობრივი პოზიციით გამორჩეული შემოქმედი, რომელიც მის რამდენიმე თანამოკალმესთან ერთად განსაზღვრავდა XX-XXI საუკუნეების გზაგასაყარის ქართული პოეზიის დონესა და მისი განვითარების ორიენტირებს.

ვახტანგ ხარჩილაძე დაიბადა 1948 წლის 6 აპრილს წალენჯიხის რაიონის სოფელ ობუჯში. მშობლიური სოფლის საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ვახტანგ ხარჩილაძემ სწავლა განაგრძო თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტზე, რომელიც 1977 წელს დაასრულა.

მას შემდეგ ვახტანგ ხარჩილაძე ნაყოფიერ საზოგადოებრივ საქმიანობას ეწეოდა. იყო ჟურნალ „ცისკრის“ ლიტერატურული მუშაკი, ჟურნალ „ნობათის“ მთავარი რედაქტორი, გამომცემლობა „მერანის“ რედაქტორი, ალმანახ „კრიტიკის“ მთავარი რედაქტორი, „დილის გაზეთის“ მთავარი რედაქტორის მოადგილე, „მართალი გაზეთისა“ და „საერთო გაზეთის“ დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი. სადაც არ უნდა ემუშავა ვახტანგ ხარჩილაძე, ყველგან ჭეშმარიტი პროფესიონალიზმით და სიკეთის ქმნის დაუოკებელი წყურვილით გამოირჩეოდა, ყველგან მშობელი ქვეყნის სასიცოცხლო ინტერესების დაცვით გვამახსოვრებდა თავს. მისი ეს თვისებები განსაკუთრებული ძალმოსილებით წარმოჩინდა „საერთო გაზეთში“ მოღვაწეობისას, სადაც ბატონი ვახტანგი მართლაც რომ მედგრად, ხმალომდებელი ებრძოდა საქართველოს მტრებს, ქართველ რენეგატებს, რომლებიც ყველაფერს კადრულობდნენ ქართული სახელმწიფოებრიობის შესარყევად...

ვახტანგ ხარჩილაძეს ლიტერატურული დებიუტი 1965 წელს შედგა, როდესაც წალენჯიხის რაიონულ გაზეთში გამოქვეყნდა მისი პირველი ლექსები. მას შემდეგ მწერლის ნაწარმოებები სისტემატურად ქვეყნდებოდა ჩვენს სალიტერატურო პერიოდიკაში, გამოდიოდა ცალკე წიგნებად.

ქართველი მკითხველი ცხოველი ინტერესით ეცნობოდა ისეთ კრებულებს, როგორიცაა „ალტერნატივა“, „ხმები“, „ზღურბლი“, ორტომეული, „არძაში უმოსი უბედური“. ამ კრებულებში მთელი სისავსით წარმოჩინდა ვახტანგ ხარჩილაძის პოეტური ძალმოსილება, ქართული სიტყვის დამორჩილების საოცარი უნარი, ორიგინალობა და სულიერი სისადავე.

მისი ნაწარმოებები, რომლებმაც დაივანა არაერთ ანთოლოგიასა თუ კრებულში, ითარგმნა უცხოურ ენებზე.

ვახტანგ ხარჩილაძეს ღვაწა და რუდუნება ღირსების ორდენით აღინიშნა. მას მინიჭებული ჰქონდა გალაკტიონ ტაბიძისა და ნიკო ნიკოლაძის სახელობის პრემიები, აგრეთვე ვლადიმერ მაიაკოვსკის სახელობის სახელმწიფო პრემია.

ვახტანგ ხარჩილაძე — დიდებული მწერალი, საზოგადო მოღვაწე, კიდევ ერთი მსხვერპლი კატაკლიზმებით სავსე ჩვენი ეპოქისა — ასეთად დაამახსოვრდებათ იგი მის მეგობარ ქართველ მწერლებსა და მისი ელვარე ნიჭიერების თავყვანისმცემლებს.

საქართველოს მწერალთა კავშირი

ქვეყნის წინაშე ვალდებული

გარდაიცვალა ვახტანგ ხარჩილაძე - პოეტი, პუბლიცისტი და საზოგადო მოღვაწე! მთელი სიცოცხლე საკუთარი სამშობლოს ჭირ-ვარამს მოახმარა. მის მიერ დაარსებული გაზეთები, მით უმეტეს „საერთო გაზეთი“, საქართველოს მტრების წინააღმდეგ მიმართულ მახვილად იქცა.

დღეს სიმართლის სათქმელად, მწერალი, ჟურნალისტი თუ უბრალო მოკვდავი, როცა სათქმელის გამოწვევებულს ეძებს, რა თქმა უნდა, იმ გულმხურვალე, ქვეყანაზე უზომოდ შეყვარებულ რედაქტორს ეძებს, სანთლით რომ არის საძებარი!

აწ გარდაცვლილი ჩვენი მეგობარი ვახტანგ ხარჩილაძე სწორედაც გულანთებული მამულიშვილების თანამოაზრე და მათი წერილის გამზიარებელი გახლდათ!

ხშირად ამბობდა: მოსვენებულ, დაღვინებულ საქართველოში, აბა, რა რედაქტორობა დამჭირდებოდა, საკუთარი პოეზია, - ჩემი სულის მთავარი მარწყვლულებელი, გვერდზე მრჩება, სამშობლოს უჭირს და მეტი გზა-ხსნა ვეღარ მიპოვნიაო!

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ჯერ კიდევ ფილოლოგიურ ფაკულტეტზე სწავლისას, მაშინდელი „ახალგაზრდა მწერალთა წრის“ და ლიტერატურული ალმანახის „პირველი სხივის“ გარშემო დარაზმულ სტუდენტ-შემოქმედთა შორის ტრიალებდა!

შემდგომ, საქართველოში აზვირთებული ეროვნული მოძრაობის ტალღებმაც მოუწია, რამაც დიდი სიხარული და ასევე სიმწუხარე დაატეხა თავს. იგი ხომ თავისი ქვეყნისა და უმშვენიერესი კუთხის - სამეგრელოს ტკივილს მწარედ განიცდიდა!

სიცოცხლის ბოლო წუთამდე კალამი ხელიდან არ გაუვდია და რედაქტორის სავარძელი არ მიუტოვებია. მუდამ მზად იყო, ნიღაბი ჩამოეგლიჯა სამშობლოს მტრებისათვის. მისი „საერთო გაზეთი“ ამოღებულ სატყვეარს წარმოადგენდა მოლაღატეთა სამხილებლად და ლახვარივით ესობოდა თითოეულ ქვეყანამხედვარეს!

ვახტანგ ხარჩილაძემ ამ შემოდგომის პირს დაასრულა სიცოცხლე, ამსოფლიური ცხოვრება და მამულის წინაშე ვალდობილი, დიდ წინაპართა გზა-ბილიკებს დაადგა. გაემართა სულიერ, ზეციურ საქართველოსკენ, სადაც სულ სხვაგვარი, უფლისმიერ განზომილებითა საცხოვრისი, ჩვენთვის - ცოცხალთათვის უცნაური, გაუგებარი, მაგრამ მისთვის - უკვე შესაცნობი სამყაროა!

რას ვიზამთ... ცხოვრება გაძლება და, როგორც დიდებული პოეტი, ჩვენი მეგობარი შოთა ჩანტლაძე იტყოდა: „უცხოა ირგვლივ რაც არი, და ახლობელი - რაც არა! გული სევდისგან სევდისგან დაცალე - ო, თუ სევდამაც გაცალა... ერთი წავა და სხვა მოვა, ერთი მოვა და სხვა წავა.“

ვწუხვართ და განვიცდით!
გზა მშვიდობისა, მეგობარო!

მეგობარ მწერალთა სახელით,
ელიზბარ ჯაველიძე, ჯემალ დავლიანიძე, სერგი საჯაია,
ზურაბ ცუცქერიძე, ზურაბ მამულაშვილი, ზურაბ ქობალია

გზა, ხვალის დღეში გადასასვლელი...

ეს არის ფრაგმენტი რეცენზიისა, რომელიც ზუსტად ორმოცი წლის წინ გამოვაქვეყნე ვახტანგ ხარჩილაძეს ლექსების პირველ წიგნზე „ალტერნატივა“. ამით გავაცვილებ უკანასკნელ გზაზე ადამიანს, ვისთანაც პოეზიის სიყვარული და სტუდენტობა მაკავშირებს...

რეცენზიას „გზა, ხვალის დღეში გადასასვლელი“ ჰქვია. დაიბეჭდა ჟურნალ „ცისკრის“ 1982 წლის მე-9 ნომერში. ამ ფრაგმენტში ვახტანგის ერთ ლექსზეა საუბარი - არაჩვეულებრივ ლექსზე.

„[...] ძნელი არ არის შეამჩნიო და გამოსახო დრამატუზმი, როცა კონტრასტულ, აშკარად ურთიერთდაპირისპირებულ მოვლენებთან გვაქვს საქმე, რასაც შესანიშნავად ასურებს ვახტანგ ხარჩილაძე ლექსში „ალტერნატივა“, მაგრამ შეამჩნიო და გამოსახო მთვლემარე დრამატუზმი ყოფით, იდილიურ, მხიარულ ან სულაც ოპტიმისტურ მომენტსა თუ ვითარებაში, ეს უკვე განსაკუთრებულ ხელოვნებას მოითხოვს. ასეთ დროს აზრი ყოფიერების საფუძვლებს სწვდება და გამოხატვის ფორმაც უჩვეულობის ნიშნით არის აღბეჭდილი, როგორც წესი, პარადოქსულია. ასეთია ვახტანგ ხარჩილაძის უსათაურო ლექსი, რომელიც ამგვარი მიმართვით იწყება:

შენ ყოველივე უწყვი და იცი,
გახსნა გონებამ მომავლის ფარდა:
უკაცური და ხრიოკი სივრცე
და არაფერი ნანგრევთა გარდა.

ძნელი სათქმელია, ვინ არის ეს „შენ“, ვისაც პოეტის ეს სიტყვები მიემართება, იგი იდუმალების ბურუსით არის მოცული, მრავალმნიშვნელოვანი სახე-სიმბოლოა. ვიცით მხოლოდ, რომ ის „მტანჯველი სიბრძნის“ მფლობელია, იგი

„ეკლესიასტეს“ ავტორს მოგვაგონებს, იმ განსხვავებით, რომ „ამაო ამაოებათას“ დადადებას მტანჯველ დუმილს ამჯობინებს:

წლების წიაღში იელვებს წუთით
მტანჯველი სიბრძნე და გზას გინათებს,
მაგრამ შენ დუმხარ, ან როგორ უთხრა
ამ მოკისკისე ბავშვებს სიმართლე;
ამ ხუროს, დიად ტამარს რომ აგებს,
ამ მხატვარს, მხატველს ღვთაებრივ ფერით,
ბავეს, რომელიც ეკვრება ბავეს,
გოგოს, რომელიც სატრფოს სწერს წერილს,
როგორღა უნდა უთხრა: - შეჩერდი!

როგორ დაუსხა კერაზე წყალი,
როცა ზეიმობს ეს ცისქვეშეთი
და ფანას თესენ კაცი და ქალი.
დე, ნუ დააფრთხოთ არყოფნის ლანდი,
იფრინოს წერომ, სივრცეს რომ ელტვის,
ერთი დღით ადრე მოკვდები დარდით,
მაინც არავის არაფერს ეტყვი.

ვიზრდები ისევე, მრავლდება წუთი
საუკუნედ და მძიმდება ტვირთი.
მადლობელი ვარ, შენ როცა დუმდი,
შენ როცა დუმდი, მე მაშინ ვქმნიდი.
მწვანდება ჩემი მწიბრი მინდორი,
მადლობელი ვარ მთელი არსებით,
რომ არ გამწირე და დამიტოვე
გზა, ხვალის დღეში გადასასვლელი.

ეს ლექსი, სადაც მეტად ძნელად გამოსახატავი განცდა შესაშური სიზუსტითა და მხატვრული ოსტატობით არის მიტანილი მკითხველამდე, დიდი პოეზიის ყველა ნიშანს ატარებს, იგი ერთ-ერთი საუკეთესოა იმ ლექსთა შორის, რომლებიც ადამიანური ღვაწლის წარმავლობა-წარუვალობის თემაზე შექმნილა...

ლევან ბრეზაძე

ხალ ახალდა!

2022 წლის 18 სექტემბერს თბილისში, მახათას მთაზე, მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში, დაიკრძალა ქართველი პოეტი, პუბლიცისტი და კრიტიკოსი, „საერთო გაზეთის“ მთავარი რედაქტორი ვახტანგ ხარჩილაძე.

საქართველო ვახტანგ

საერთო გაზეთი

№30 (669)
ოთხშაბათი
14 სექტემბერი,
2022წ.
ფასი 1.50 ლ.

ვახტანგ ხარჩილაძე — თანამედროვე საქართველოს ერთ-ერთი გამოჩენილი კალმოსანი და სიტყვოსანი — მართლაც იყო საბანთოვნე კაცი, რადგან ბევრი იღვაწა, ბევრი იშრომა და ბევრი იბრძოლა უკეთესი, ნამდვილი, ქართული, ეროვნული საქართველოსთვის. სანამ ცოცხალი იყო და თავისი წამახული კალმით გუთნისდებურ ხნულებს ავლენდა ქართული პუბლიცისტიკის ნოყიერ ნიადაგზე, მისთვის არასოდეს მითქვამს, მაგრამ გულში კი სულ მქონდა — ვახტანგ ხარჩილაძე მე-19 საუკუნის საქართველოში რომ დაბადებულიყო, სერგეი მესხის, ნიკო ნიკოლაძის, ვანო მარაბლის, გიორგი წერეთლის, პეტრე უმიკაშვილის, სტეფანე მელიქიშვილისა და „ივერიისა“ და „დროების“ სხვა ავტორთა თანამოკალმე იქნებოდა-მეთქი. კი, ნამდვილად იქნებოდა, იმიტომ, რომ ვახტანგ ხარჩილაძე თავისი პუბლიცისტობით იმართავდა სათაყვანისმცემელ საზოგადოებას და იმდენად მართლმადიდებელი იყო, რომ მისი შრომების მემკვიდრეობა იქნებოდა მისი მემკვიდრეობა.

ერთხელაც არ შეუსვენია და მუხლი არ ჩაუხრია, მის კალამს არასოდეს დასტყობია დალა და სასოწარკვეთა. პოეზია კიდევ ცალკე ამბავია და როგორი დიდებული პოეტი ვახტანგ ხარჩილაძე, ეს კარგად უწყის მისი შემოქმედების ერთგულმა მკითხველებმა, ნამდვილი ლექსის გემოსა და ფერის მცოდნე ადამიანებმა, რომელთაგანაც ორნი — ლაშა ნადარეჭვიანი და პატარა ნაცვლიშვილი ავტორი, „საგვალ-დასავალის“ ამავ გვერდებზე ამბობენ თავიანთ სათქმელს მარალისობაში გადავიწყობენ ვახტანგ ხარჩილაძეს. თანამედროვე საქართველოში ქართული პოეზიის პროფანატორებს, ვითომ პოეტებსა და ვითომ მწერლებს ბევრი რომ იცნობს, ხოლო ნამდვილი პოეტის ვახტანგ ხარჩილაძეს ნამდვილ პოეზიას მცირედნი იცნობენ და აფასებენ, ეს არც ვახტანგ ხარჩილაძეს პრობლემა და არც ნამდვილი პოეზიის, ეს თანამედროვე საქართველოს პრობლემაა, სადაც ჭეშმარიტი ფასეულობები კუთხეში არიან მიჩურთულნი, მათ ადგილას კი კვანძოვანულობები ექცევილობენ და სახიფათო ინტერვენციას ახდენენ ერის სულსა და გონებაში. ვახტანგ ხარჩილაძე თავისი მართალი სიტყვითა და კალმით სწორედ იმისათვის იღვწოდა და იბრძოდა, რომ

საქართველო გაუკუღმართებული ფასეულობების ტყვედ არ ქმნილიყო, საქართველოში საქართველო გადარჩენილიყო და ქართველში ქართველი არ დაკარგულიყო. შემთხვევითი არ არის, რომ წინამდებარე გვერდზე დასაბუთებლად მისი მდიდარი პუბლიცისტიკიდან ერთ-ერთი ის წერილი შევარჩიეთ, რომელშიც ვახტანგ ხარჩილაძე სწორედ იმაზე საუბრობს, თუ როგორ გადაარჩა და როგორ უნდა გადაარჩეს ქართველი ერი. მიუხედავად იმისა, რომ მისთვის საოცნებო და სასურველი საქართველოს ვერ მოესწრო, ვახტანგ ხარჩილაძე ამქვეყნიდან მაინც გამარჯვებული წავიდა, რადგან შეძლო, საკუთარ თავში გადაერჩინა საქართველო და ქართველი, მოახერხა ბოროტებით ფეხშიმე გარესამყაროში დარჩენილიყო კეთილ კაცად! ჰო, ვახტანგ ხარჩილაძე, უპირველეს ყოვლისა, კეთილი კაცი იყო და მისი ყველაზე დიდი ბაზარჯმებაა! მან იცხოვრა და იღვაწა ისე, რომ თავისი წასვლით საქართველოს დააკლდა! საქართველომ დაკარგა ვახტანგ ხარჩილაძე!

გაბა ხუბუა

P.S.

ოპოზიციან თუ
ყალბანდავის „სტრული“

დელოვანი მოკვდა!
გაუგარჯოს ვეფხს!

ანტირუსული ისტერია
უნიჭო სხენარით

როგორ გადაარჩა და როგორ

ხშირად ვსვამთ კითხვას: — როგორ გადაარჩა და როგორ უნდა გადაარჩეს ქართველი ერი, როდესაც ისტორიის ქარტეზილებმა პირისაგან მიწისა ალგავა მრავალი ერი, ჩვენზე გაცილებით მრავალრიცხოვანი, გაცილებით ძლიერი და მონოლითური? ამ კითხვაში გაოცებაც არის და გაკვირვებაც: მართლაც რამ გადაგვარჩინა? როგორ მოვედით აქამდე? ზოგიერთი იტყვიან თვალუწვდენელი სტეპები და ტრამპლები არ გვქონია, რომ გაქცევით გვეშველა თავისთვის — ერთი ხელის დადება სივრცეში ვიყავით ჩაკეტილები და გასაქანი არ გვქონდა — ან აქ უნდა მოგვეკვდიარიყავით, ან აქ უნდა გადაგვრჩენილიყავით. საქართველოს ზემოდან რომ დაჭურვებ, ოთხივე მხრიდან ჩაკეტილ გლადიატორების არენას ჰგავს, რაც თავისთავად გიკარნახებს ერთადერთ გადაწყვეტილებას — როგორმე მტერს უნდა სძლიო!

თითქოს განგებამ სავანგებოდ შეგვირჩია ასეთი ადგილი — ოთხივე მხრიდან დაგმანული სივრცე, სადაც უკან დასახვევი გზა არ არსებობს. დიდგორის ომში უპან დასახმამი ბზნ ჩაუხერგა ქართველებს დავით აღმაშენებელმა... აღმაშენებელმა იცოდა, რასაც აკეთებდა... ღმერთმაც იცოდა, რასაც აკეთებდა, როდესაც ოთხივე მხრიდან ჩახერგილი სივრცე გვარგუნა ასპარეზად... და მაინც: — რამ გადაგვარჩინა? ვერ ვინარჩუნებდით ტერიტორიებს, ვერ ვინარჩუნებდით სახელმწიფოებრიობას, ვერ ვინარჩუნებდით დამოუკიდებლობას, მაგრამ ერთი მაინც ინარჩუნებდა მეობას, ერი ერთად რჩებოდა და ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ერს გააჩნდა საურდენი, რომელიც მატერიალური კი არა, სულიერი იყო და, ამ

დენად, მიუწვდომელი განადგურებისთვის.
ყველაფერი შეიძლება დაანგრიო, რას მაგარიკალია — აუღებელი ხიხაკი, მიუღებელი სიგაღელი, დუღებით შეიკრული გალანანი, მამრამ სულიარ საყრდენს ვერ დაანგრივ, რადგან სულიარი საყრდენი სულშია, სული კი ყველანისთვის თუ ხელისთვის მიუწვდომელია.

1999 წლის დასასრულიდან ჩვენი ნაცნობობა ერთობლივ საქმიანობასა და მეგობრობაში გადაიხარდა. მის ბრწყინვალე პოეზიაზე სხვები უკეთ საუბრობენ და მე სიტყვას აღარ გაავარძელებ. პუბლიცისტიკას რაც შეეხება, აუცილებლად უნდა ითქვას, რომ მისი ორი წიგნი — „სისხლიანი ქრონიკები“ და „ოთხი

დღე, რომელმაც შეძრა საქართველო“ — ამ ჟანრის შედევრებად შეიძლება მივიჩნიოთ. აღარაფერს ვამბობ ბოლო 25 წლის მანძილზე გამოქვეყნებულ მის ასეულობით წერილზე, რომლებიც მომავალი საქართველოს ობიექტური მეისტორიისთვის უზუსტესი გზამკვლევი იქნება.

თეიმურაზ კვიციანი

ბრძოლა ფლუგებზე: პასპანგ ხარჩილაპას უკვდავსაყოფად

აქ ფრაგმენტის სახით წარმოდგენილ პოემაზე მუშაობას ზუსტად სამი თვის წინათ შევუდექი, და მის ჩამთავრებას ერთი ამოსუნთქვით ვაპირებდი, მაგრამ გაეგონა?! (უფალი თუ ინებებს, ეს პოემა სრული სახით წარედგინება საზოგადოებას ადრე თუ გვიან). ყველაფერს ჩემი სიყვარული მეგობრის ზეზუერი ტანჯვა გადაეხა. ჯერ იყო და ოპერაციამ თითქოს წარმატებულად ჩაიარა, მაგრამ ონკოლოგიური პრობლემა რომ დაუდასტურდა, თანაც მეოთხე სტადიის დიაგნოზით, კალამი განზე გადავდე.

დაუსრულებელ პოემაში საქართველოს ბოლო ოთხი ათწლეულის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების ასახვა განმეზრახა, მინდოდა მეჩვენებინა ის პუბლიცისტური ბატალიები, რომელთაც ჩინებული პოეტი და უკომპრომისო პოლემიკოსი ვახტანგ ხარჩილაპა ჩადგომოდა სათავეში. თავისუფლების სახელით მოქოთქოთე დანაშაულებრივ ოპოზიციასთან დაუსრულებელ შეხლა-შემოხლას შევლია მისი სალიტერატურო ენერგია.

„რუსთავი-2“-ის, ტროა-2-ად ჩემმა მხილებამ გასაოცარი მუტაცია განაცდევინა, განახევრდა, ორი ერთად გარდასახა, „პირველად“. მოკლედ, ამ უზნეობის აღვირახსნილმა საეთერო სივრცემ თანდათან ასწავლა ხალხის გამოთავისების გაცილებით დახვეწილი მეთოდები. მათთან „საერთო გაზეთის“ შედარებით მცირეტირაფიანი ფურცლებიდან ხელჩართული უთანასწორო ბრძოლა ამ 9 წლის განმავლობაში არ ყოფილა იოლი, თუმცა ნათქვამია: მართალი კაცი ქვაზე მაგარიად და ეს არგუმენტი აუღებელ ფლემად დაეწათლა ჩემს მძობილს.

ვახტანგ ხარჩილაპას უკვე საცხოვრებელი ფართიც არ ჰქონდა. დაქირავებულ რედაქციაში ათენ-ალამებდა. აქვე გამართავდა ხოლმე გაზეთის კაბადონებს, რომელიც ქართული პოლიტიკური ბრძოლის ეპიცენტრად იქცა, რამდენიმე პერიოდულ გამოცემასთან ერთად („საქართველოს რესპუბლიკა“, „საჯალ-დასაჯალი“), უფრო მართებული იქნება ითქვას, ფლემებად. აი, როგორც ბოროდინოსთან ბაგრატიონის სიმპარეებს ვერაფერი დააკლო ნაპოლეონის ჯარების დაუსრულებელმა შტურმებმა, დღე-ღამე ხელჩართულ ბრძოლაში იყო ქედუხრელი რედაქტორი და მისი ერთგული თანამოსაგრენი. ისინი მწირი ფინანსების ფონზე სასწაულებს ახდენდნენ, ოპოზიციის თოთოეულ ფარისევლურ

და ძირგამომთხრელურ გამოხდომას მცისვე აბათილებდნენ ხალხის თვალში.

მაგრამ საქმე იქამდე მივიდა, რომ უკვე ოპოზიციისათვის მოდლატის იარაღის მიკერებაში თავისი ადრინდელი სუსხი დაჰკარგა. იმდენი რაკურსით იტრიალა ამ ცნებამ, რომ თანდათან გულგრილობის ფლემატურმა სენმა შეიპყრო საზოგადოების გარკვეული ფენა, მაგრამ ძირითადი ბირთვი, უმრავლესობა, ქომაგად ედგა ამ ფლემებს. ბრძოლაში შემოპარული მსტოვარი ზურგში ხანჯალს გეცემდა მალულად, ფეხქვეშ მიწას გამოგვაცლიდა, ხოლო ორგულობაში მხილებულები, სულმუდამ დაუსჯელები რჩებოდნენ: კაციმსკვლელები, ანტიადამიანური ძალადობის ჩამდენები თავიანთი მოქალაქეების წინააღმდეგ, ხაზინის ქურდები; ანტიქრისტიანული დოქტრინების მოქომაგები, ეკლესიამონასტრების ალაყაფის კარების „კამაზებით“ ჩამომდღვლებულები, ფარული ძალის, უჩინარი ხელის მეშვეობით ეგრევე სამშვიდობოზე გამოიტყორცნებოდნენ ხოლმე.

ხელისუფლება, მთავრობა არცთუ იშვიათად კომიკურ სიტუაციაში ვარდებოდა, დაახლოებით ისეთში, როგორც ერთ ანეგდოტშია ასახული:

- დათვი დავიჭიროე, — ეუბნება ბუკუ თავის ამხანაგს. და ისიც შორიდან: — მოიყვანე მერეო. ეს კი აქედან გაწვრილებული ხმით პასუხობს: — არ მიშვებსო.

კოჰაბიტაციის დამანგრეველმა პოლიტიკამ და, საერთოდ, „ევროპის მუშათა პარტიის“ მიკერძობულმა, მერკანტილურმა მფარველობამ თავის კავკასიურ განშტოებას — „ნაციონალურ (თითქოსდა ეროვნული, სინამდვილეში პირწავარდნილი ფაშისტური) მოძრაობას“ სამართლიანად ჩამოსხვრეული ფრთების სულ მუდამ აღდგენას, რედუქციას ცდილობდა და ცდილობს. ამ გაუგონარ პროცესებს ხმალომობეული ებრძოდა ჩემი მძობილი რედაქტორი. მას ღია კარების მტვრევა უხდებოდა მოსახლეობის წინაშე: თუ რა არის თეთრი და რა არის შავი, რა არის ბოროტი და რა არის სიკეთე, რა არის თავისუფლება და რა არის მონობა, რატომ არ შეიძლება ბატონი ბიძინა ივანიშვილის გაიგივება თავის კოლეგა ოლიგარქებთან, რომლთა უმეტესობა კაცობრიობას თვალში ნაცარს აყრის. აქეზებენ ძალადობას, პროსტიტუციას ადრეული ასაკიდან; სპობენ ფაუნას და ფლორას, სპობენ

უფლის მიერ შექმნილ დედამწას და მის ფასეულობებს.

პარადოქსია, „ევროპის მუშათა პარტია“, რომელსაც მშვიდობის დარგში ნობელის პრემია აქვს მიღებული, რუსეთის წინააღმდეგ საომრად მიათრევს საქართველოს, რათა წყლები აიძვრეს და თავის ფავორიტ „ნაცებს“ საქართველის მმართველობა ლანგრით მიართვას.

აი, რანაირ ფლემებზე იბრძოდა ჩემი მძობილი, და იბრძვის დღესაც, როცა უკვე მარადისშია გადასული, თავისი ენერგიული თანამოსაგრე ხალხით — გელა ზედელაშვილითა და ირანდა კალანდამით, თამარ შევლიძითა და ბელა გველეხიანით, მარიამ ჯანჯღავაითა და გია ბურდულით, მთვარი-სა კველიძეშვილითა და თამარ დოლიძით, ბესიკ ცარციძითა და ლევან ბოჭორიშვილით...

ვერ მოიცალა ჯანმრთელობის მისახედად. უკანასკნელ ნომერს ბინდმოდლებული თვლები მოავლო, ყველა სტრიქონს ვერ მიედევნა ადრინდელივით, სარედაქციო კოლეგამ იზრუნა საამისოდ.

„საერთო გაზეთის“ ერთპიროვნული დამფუძნებელი ჩემი მძობილი გახლდათ. ეს იყო მისი, მამულის მეციხოვნობის სულისკვეთების პერიოდიკა ოცდამეერთე საუკუნის ოციანი წლების საქართველოში.

დადუმდა თითქოს მისი კალამი, მაგრამ მის თავგანწირულ მრწამსს თუნდაც წამიერი დახანების უფლება არ აქვს. „საერთო გაზეთი“ ვახტანგ ხარჩილაპას საპატიო რედაქტორობით, მისი ქვეყნისთვის თავგადადებული ლოცმანობით სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოლებს ნაცადი კოლეგებისა და პერანგის მეგობრების თანადგომით: არაბულებითა და ჯაველიძეებით, ლორთქიფანიძეებითა და კვესელავებით, სუმბაძეებით და შათირიშვილებით, დავლიანიძეებითა და მამალაძეებით, გვენეტაძეებით, მკალავიშვილებითა და დევდარიანებით, ქობალიებითა და გიორხელიძეებით, რომლებით არა!

დარწმუნებული ვარ, ეს სამართლიანი ბრძოლა ფლემებზე მართალი, ნათელი, წარმატებული საქართველოსათვის არაფრით დასრულდება საყოველთაო სიმართლის დამკვიდრებამდე, როგორც ეს ერთ ლათინურ ანდაზაშია გაცხადებული: ქვეყნიერებაც რომ დაიქცეს, მათლმსაჯულება უნდა აღსდგეს!

გური ოტობაია
მწერალი

- ჩემი ძმაკაცი რედაქტორობს ყოველკვირეულს, იგი გაზეთში განათავსებს ამბებს ძირეულს, ქართულ ცხოვრებას სახადივით რომ აედევნა, და ქცეულია მონუმენტურ სიმსივნის მტევნად. წენდიხელია ძირის ძირით, მრევლი ქიაჩის, სად არ უვლია კაცს მისდღეში მონურ სილაჩრით, ის ერთადერთი წერტილია ჩვენს პლანეტაზე, მართალს იპოვი მხოლოდ იმის გრძედ-განედანზე. იქ პურდიადი, სათნოება ყველაფრად ფასობს, იქ არ წარიკვეთს მამაკაცი არაფრით სასოს,
- იქ დედაკაცი კვარაცხელზე, სალი კლდე თამარ — ღალატი არი? იგი ძმებსაც არ მისცემს სამარს. მე იქ მამიდის მეგულება კიდევ საფლავი, იქაც ბევრია ჭორ-ხარბები სულის მთაფლავი. და უფრო მეტი, რასაც გაცდა ლევან მესხია, საკუთარ ხალხის ქომაგობით ფრთა რომ შესხმია. მე ახლა თავი მოვიწონო უნდა სხვა რამით; დაიხ, მძობილით და პერანგის ტოლ-ამხანაგით, აი, იმაზე განმზრახავს რომ ვიბალადო, როგორ გამოვლეთ წლები ბნელი და საჯალათო.
- პო, ეს ვახტანგი, ხარჩილაპა მიუძღვის გაზეთს, და ვერ იხილავ მსგავს მხილებას სხვათაგან ასეთს, ის ერთდროულად ფარია და თანაც მახვილი, ის არის გაღმა საუკუნის გადაძახილი, ის თაობების აღდგომა და აღსაყდრებაა, დედაბობია, ის მამულის გუთნისდედაა, ის ბეწვის ხიდზე განარინებს ხოლმე პირადებს, ფარულ ომშია, უჩინარში კვირით კვირამდე. ის რედაქტორობს ჩემს რომანებს და ამბავშია, ის გენიაა, მაგრამ მაინც მუდამ ბავშვია.
- ჩვენ ვატრიალებთ სტუდიაში კლასიკურ ფილმებს, ფელინია და ტარკოვსკია, რამდენი ვინმე, ჩვენ აღარ ვიცით, რაა დოზა, რაა დოზანა, ჩვენს თავზე მუდამ დაკიდულა ქრისტეს ოსანა, არის „ალჟირის“ და „ჰერეთის“ ბოთლთა ჩხარუნის და მერე მოსდევს იმ ლოთობებს კიდევ ცხრა რული, ვინ არ არიან: ნატალია, ლონდა, მიმონა, და ვატრიალებთ დაუჩნხავ ფონდის კინოსაც. აქ გროვდებიან მოარტისტო ელემენტები, მოდიან ღამით და მოდიან მუდამ კენტები,
- ახალ-ახალი გამოჩნდება ხოლმე საცოლე, აქ ჟღარუნები გაჯდომია რკინის საწოლებს, სად ინახება, არვინ უწყის, ამდენი მუხტი, საუბრობს ტატა თვალჭრელიძე და წარბი უხტის. პო, იმას უყვარს ბერგმანია თუ კუროსავა, კიდევ „კოსმოსი“, ფიქრის კვამლით შესამოსავად. ახლო ხედების რა სცენები გაივლის თვალწინ, უამრავია აქ ალერსი და კიდევ — ბრანწი. აქ მანეკენი გამოანგრევეს ხოლმე ვიტრინას და აღარ იცი, გაჩენილა ვისთვის, რითვისა.

მშვიდობით, ჩემო მგოსანო!

სტუდენტობიდან მოყოლებული, უწყვეტი იყო ჩვენი მეგობრობა.

21-ე საუკუნეში ფეხგადმოდგმულებს, ერთხელაც შენს დაბადების დღეზე თამალობამ მომიწია. ბუნებრივია, სუფრა მართლ ღვინის სმისა არ იყო, გავიხსენეთ სტუდენტობა, იმ წლების მისადაგი „ლექსთა ჯიროთი“, საერთო მეგობრები და მათ შორის ერთ-ერთი გამორჩეული პოეტი არჩილ ფიცხალაძე... მაშინ მოგმართე პირველად:

„ჩემო მგოსანო“, — არჩილი ჩვენს ასაკს ვერ მოესწრო, მაგრამ შენ დაგეკისრა, მის მაგივრადაც ზილო პოეტის მძიმე ჯვარი და იგი შეგაძლებინოს -მეთქი უფალმა! სუფრა გაირინდა, ყველამ შენ გამოგხედა, ახლაც თვალწინ მიდგას შენი გაღიმებული სახე და ყურში ჩამესმის:

„ჩემად, დავით, იოსებმა (ნონეშვილი დ.ქ.) არ გაგვიგოს, თორემ გაგვიბრაზდებოდა“.

ყველა როდია -მეთქი ღირსი „მგოსნის“ სახელის, რასაც თანამესუფრეთა გულწრფელი დასტური მოჰყვა!..

ორი ათეული წელი გაილია მას შემდეგ. ჩემო მგოსანო, — მართლ მე არა, ასე მოგმართავდა „საერთო გაზეთის“ მთელი რედაქცია, უამრავი ჩვენი ნაცნობ-მეგობარი მოგმართავდა ასე, ისინი ამით უნატიფეს სიყვარულს და პატივისცემას

გამოხატავდნენ პოეტ ვახტანგ ხარჩილავასადმი, რაც, სამწუხაროდ, ძალიან ცოტას თუ ერგება წილად, მეორედმოსვლის კარიბჭესთან მდგარ სამყაროში!

უამრავი საქვეყნო საქმის წამომწყები და მხარდამჭერი შენი პირმშო, „საერთო გაზეთი“ არასოდეს შემოფარგლულა პრობლემისადმი ერთი სტატიით ვალის მოხდით, იგი ბოლომდე მიჰყვებოდა ქვეყნის და მისი მოსახლეობის ტკივილს, ვიდრე მას განკურნავდა და ქვეყნის ციხე-გალავანზე იმედის აგურს დაადუღებდა!

ამ, მცირე გამოსათხოვრის წასამძღვარებლად არქივს გადავხედე და კომპიუტერის მეხსიერებამ 2014 წელს „ანაკლიის ბიზნეს ფორუმზე“ გადაღებული ფოტოსურათი შემომთავაზა, თან შემახსენა - უამრავი საზრუნავი დაგრჩათო კიდევ ამქვეყნად!

სასწაული თუ არ მოხდა, „საერთო გაზეთი“ და მისი, შენგან ნაწრობი გუნდი მიიყვანს ყველა, ჩვენს მიერ ერთად დაწყებულ საქმეს საბოლოო გამარჯვებამდე!

ხვალ, 18 სექტემბერს, „მახათას მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში“ კიდევ ერთხელ შევხვდებით და გეტყვით:

მშვიდობით, ჩვენო მგოსანო!

დავით ქობალია

ღრმა მწუხარებას გამოვთქვამ გამორჩეული მოღვაწის, კოლეგისა და უფროსი მეგობრის, ფაზისის აკადემიის წევრის, ბატონ ვახტანგ ხარჩილავას გარდაცვალების გამო და თანაუგრძნობ გარდაცვლილის ოჯახს, მეგობრებსა და სრულად საქართველოს.

იგი იყო ცნობილი პოეტი, პუბლიცისტი, საზოგადო მოღვაწე და „საერთო გაზეთის“ მთავარი რედაქტორი. უფალმა მოიხსენიოს სულმნათი ვახტანგ ხარჩილავა ცათა სასუფეველში.

გია კვავილაძე,

ფაზისის აკადემიის პრეზიდენტი, პროფესორი

პოეზიით და პოეზიასი

მძიმე და ძნელად შესაგუებელია ვახტანგ ხარჩილავას სიკვდილი!

თითქოს კიდევ ერთი საიმედო წინააღმდეგობის ფარი წაიქცა და უფრო მეტად მოშიშვლდა ისედაც დაუცველი მამულის გული...

ბოლო, სულის ამოსათქმელი სტრიქონებითაც მშობელი ქვეყნისათვის თქვა ნაღვლიანი საგალობელი (დავით გურამიშვილის ხმაზე):

არ მსურს ბეჩაე გიხილო,
ძლიერი მინდა გნახო.
დიდება მოთმინებასა
შენსა, ქართველო ხალხო!

სულ ასე იდგა ვერგათენებული მამულის სადარაჯოზე, სულ მისი ძლიერება და გამარჯვება ჰქონდა საოცნებო, ყრმობიდან მოკიდებული უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე. იგი მართლაც უცვლელი იყო ბუნებითაც, შეხედულებებითაც და პრინციპებითაც. იგი, როგორც შემოქმედი, დამდგარი პოეტური ხმით მოვიდა, ფაქტობრივ, სკოლის მერხიდან და ასეთად დარჩა სიცოცხლის ბოლომდე. იგი იყო ჭეშმარიტი კოლხი და, შესაბამისად, უბადლო, აღმატებული მამულიშვილი. ეს იყო მისი სულიერებაც და ყოფიერებაც, მისი ცხოვრებაც და სამსახურიც. იგი სისხლით და გენით იყო პოეტი და რასაც წერდა, მხოლოდ ნაღვსა და ხალასს. სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ მისმა სიტყვამ უმაღლესი გაიკაფა გზა. განა შემთხვევითია, რომ ჩვენს, იმდროინდელი სტუდენტი-ახალგაზრდობის, პატრიოტულ დროშაზე, რომელიც ეროვნული პოეზიის ელვარებით იყო მოქსოვილი, განზიანებისთანავე აღიბეჭდა მისი სტრიქონებიც:

ჩემს ძვლებს, გაფვერილ თივაზე დაყრილს,
ვისი ურემი მიაჩხრიალებს!

განუმეორებელი იყო მისი ცხოვრება პოეზიით და პოეზიაში. ვინ იცის, რამდენი ჩვენგანი და რამდენგზის დავუპურებდით მის მარილიან სტრიქონებსა და დეკლამაციის ნიჭს იმდროინდელ სადარბო სასადილოებში, რომელთა დახლიდრებიც კი აფასებდნენ ნამდვილ პოეზიას, მით უფრო - მეზობელი სუფრების გულიანი დოსტები...

ვახტანგ ხარჩილავა იყო ქართული მწერლობის ერთგული, თავდადებული მსახური და ეს კარგად გამოიჩინა ყველგან, სადაც კი მას უმოღვაწია, გამომცემლობა „მერანი“ იქნებოდა ეს, თუ ჟურნალები - „ცისკარი“ და „კრიტიკა“. პოეზიასთან ერთად, მისი განსაკუთრებული მართალი და ტკივილიანი წიგნია „სისხლიანი ქრონიკები“...

მაგრამ „საერთო გაზეთი“ მაინც მთლიანად მის პიროვნებას გაუიგვდა. მისი, როგორც მწერლის, გასვლა პუბლიცისტიკის ასპარეზზე, ფრონტზე წასვლას უდრიდა. და ეს მართლაც ასე იყო. დამოუკიდებელი საქართველოს სამსახურმა მოითხოვა ნიჭიერი და ერთგული ხალხის გაწვევა ბრძოლის წინა ხაზზე და ვახტანგი უყოყმანოდ დადგა იქ, სადაც მამულს დასჭირდა. პირადად მე არაერთგზის მითქვამს: რა დასანანია, რომ ვახტანგს თავისი ძვირფასი დროისა და ენერჯის ხარჯვა ყოველდღიურ ამბებზე უწევს-მეთქი! თანაც რა გულით, რა სულისკვეთებით იაზრებდა მიმდინარე მოვლენებს. მისი არსებითად ყოველკვირეული ანალიზი ახალი პოლიტიკური და საზოგადოებრივი პროცესებისა იყო ნათელი, სწორი ხედვის ბრწყინვალე ნიმუში. ესეც არაერთგზის მითქვამს: ნეტავი, თუ კითხულობენ ძლიერნი ამა ქვეყნისანი მის განაზრებებს, რომ მიხვდნენ, სინამდვილეში რას ფიქრობს, რას განიცდის ქართველი ხალხი!..

ვახტანგ ხარჩილავა დიდად დააკლდება ჩვენს ქვეყანას, ჩვენს ხალხს, როგორც ნამდვილი, უღალატო გულშემატკივარი, როგორც მოვლენების პირუთვნელი შემფასებელი, როგორც მართალი განმსჯელი ავისა და კარგისა...

ღმერთმა მართალთა შორის დაუმკვიდროს სასუფეველი!

აპთანდილ არაბული

დილის 5 საათია, იმ დღესაც ხუთზე გამეღვიძა, როცა ვახტანგის მიმართ მაღლიერების გამოხატვა მომინდა. დავასრულე რა წერა, ნახევარ საათში ვავიცი, რომ ვახტანგ ხარჩილავა გარდაიცვალა. და აი, საოცრება, დღესაც იგივე დროს ვიწვევ წერას, რომ აქ მაინც დავეშვიდობო ჩემს ძვირფას მეგობარს (დიდებულ პოეტს, პუბლიცისტს, საზოგადო მოღვაწეს, „საერთო გაზეთის“ მთავარ რედაქტორს). ვწუხვარ, რომ ვერ ვაცილებ ბოლო გზაზე. ბოლო გზა კი მახათას პანთეონია...

მისი გარდაცვალება დიდი დანაკლისია ქართული მწერლობისთვის, ქართული კულტურისთვის. ბევრ მამულიძელურ საქმეს აკეთებდა. დიდებულ პოეტს დღეს მახათას მთაზე, პანთეონში მისი საფიცარი საშობლო დაკრძალავს უსამშობლო ღრუბლების ჩრდილში. (ეტირი). მე კი მოთბინებით დაველოდე შენთან ამოსვლის დღეს. მადლობა, მეგობარო, რომ იყავი ჩემს ცხოვრებაში. ვიცი, რომ შენი კეთილი საქმეები გინათებს გზას იმიერში, აქვე მინდა გაგაცნოთ გენიალური ექიმი პოეტის დიანა კასრამს (პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, მთარგმნელი, პუბლიცისტი, დიდებული პოეტი, მხატვარი, მოკლედ უნივერსალი, ჩემი სიყვარული უსაყვარლესი მეგობარი, რომელსაც შეხვდებით რუბრიკაშიდა უფრო ახლოს გაგაცნობთ). ლექსი, რომელიც ვახტანგს მიუძღვნა 1990 წელს ქ. მოსკოვში.

გადის მარტი, მაისი, არ მნახულაო! მიწვრები, მე შორსა ვარ და ვიცი, შენ რომ არ გავიწყდები! მაგრამ ვხედავ, ვქრები და ვიფერფლები, ვმკრთალდები, ვეღარც მოგენატრები და ვეღარც გაგიხარდები! ვეღარც მოგაგონდები და თან წამყვება ზმანება შენი ცინცხალ ლექსები - სიყვარულის მწვემსები. ცრემლის ლურჯი ბროლები - შენი საგალობლები! შენი თბილი რიტმები ქორეები ოდები - შენის კოლხურ დაისებს ქრიან წლები მიგნების შორს მივდივარ და ისევ, ო, დიდი ხნით გშორდები! წინ მაქვს მხოლოდ ბინდები, წინ მაქვს მხოლოდ ჯანდები. ნუღარ ამიხირდები, ნუღარ გამიჯავრდები!

დინარა პასრამძე
1990 წელი. მოსკოვი.

ბრავო დინარა, მადლობა, რომ ხარ ჩემს ცხოვრებაში, აქ ერთად დავეშვიდობოთ, ჩვენს საყვარელ მეგობარს, მსუბუქი ყოფილიყოს მისთვის შობლიური მიწა. ნათელშია მისი სული. დავეშვიდობებით. ვეღარ ვაგრძელებ ცრემლით სავსე თვალების გამო (5 საათზე გამაღვიძა ტკივილმა. ახლა 7 საათია, ვწერდი და ტკივილს ვერ ვგრძობდი. რა ძალა ჰქონია მაღლიერებას). მაღლიერები იყავით მუდამ,

ცხოვრებას შეგიმსუბუქებთ, მე თქვენ მიყვარხართ... შეხვედრამდე. ეს ფოტო ძალიან მეთბილება და მეორედ დავდე.

P. S. რადგან დილით ასეთი დამწუხრებული შეგ ხვდით, დავარღვევ რუბრიკა „მაღლიერების“ წესს და მეორედაც შეგ ხვდებით მოგვიანებით, პოზიტიური განწყობით. არა რა, ჩემი ფიქრები მის გარშემოა დღეს. კიდევ ერთი გუილისამაჩუყებელი ლექსი მინდა შემოგთავაზოთ.

მე როდესაც მოვკვდები (შვილს)

მე როდესაც მოკვდები, სული როცა ცად წავა, შენ ნუ დამიღონდები, ჩიტო, ჩიტო, ნაცარავ. ჩემმა წუთისოფელმა კიდევ დიდხანს მაცალა, ჩემი წილი მამდერა, ჩემი წილი მაწვალა. ახლა უნდა დამშვიდდეს ეს სული მაწანწალა. წინ მიდიან მამები, ბნელი გზა რომ გაკვალონ, შორს არ მივემგზავრები, ცაში ამოვფრინდები და იქიდან დავხედავ, მზის ნათელი სარკმელი. მოდებული კარები, მთელი ქვეყნიერება, კარგად მოჩანსქედან. მე როდესაც მოვკვდები, როცა სული ცად წავა, შენ ნუ დამიღონდები, შენ ნუ დამიღონდები, შენ ნუ დამიღონდები, ჩიტო, ჩიტო ნაცარა...

მანანა ბაბუნიძე

გამოთხოვა ბაბუარია...

„მას და მეგობარს“... ასეთი წარწერით მარჯუა პირველი ტომი 2019 წლის 15 სექტემბერს! მეორე ტომი... 2019 წლის 11 ოქტომბერს! 2020 წლის ნაპრილს წავუკითხე რამდენიმე ახლობელთან ერთად შინაურულად აღნიშნულ დაბადების დღეზე პოეტ ვახტანგ ხარჩილავას ჩემი ლექსი „შენ ლექსის წერა გარგუნა ბედმა“. თვალეები აუწყლიანდა. არაფერი უთქვამს, უბრალოდ, ორივე ხელი ჩამომართვა! საღამოს კი ჩვეულებრივ, ხაზგასმული კორექტულობით მთხოვა: „ბატონო ვლადიმერ, დიდად დამავალვებ, ამ ლექსს ბეისბუქზე თუ განათავსებ, მინდა, ისრაელში წაიკითხონ ჩვენმა მეგობრებმაო!“

ისრაელში უკვე წაიკითხეს „ასავალ-დასავალში“ გამოქვეყნებული გამოთხოვარი მიძღვნიები მეგობარი პოეტისადმი. წაიკითხავენ „საერთო გაზეთის“ ამ გამოთხოვარ ნომერში გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებსაც! თბილი და მსუბუქი იყოს მახათას მიწა შენთვის, საშობლოს მეციხოვნე!

ვლადიმერ ჭანტურიძე

შენ ლექსის წერა გარგუნა ბედმა

პოეტ ვახტანგ ხარჩილავას

შენ ლექსის წერა გარგუნა ბედმა, ბოლოხანს ხშირად დარდობ ამაზე: ვყოფილიყავი მოქანდაკე, ანდა მხატვარი, კვალს დავტოვებდი ამ ქვეყანაზე. ვის სჭირდებოა ჩემი ლექსები, ან სიყვარულის საგალობელი, როცა ატომი ზეცას აშავებს, გამოსავალის არ ჩანს მპოვნელი.

არ გეთანხმები, შენი მკითხველი, ერს პოეზია დღესაც სჭირდება, რამდენჯერ იმედს ვპოულობ შენში, როდესაც სუნთქვა გამიჭირდება.

ხალასი ლექსი, ვით მარგალიტი, თუნდა „ზამთრის ბაღი“, ანდა „კორიდა“, ან „ღამის თოვლი“, მოულოდნელად, როცა გვეძინა, მაშინ მოვიდა.

ვით შეგეცილო, საკუთარ სიზმარს ვიცი, შენ თვითონ გაუზიარებ, სამშობლოსაკენ სიზმარში ფრენას, რამდენ ემიგრანტს ურჩენ იარებს.

საქართველოზე ზრუნვამ, ალბათ, უკვე დაგღალა, თან გაწეული ღვაწლის ფარდი არ ჩანს შედეგი!

მამონას მონებს გალესილი უჭირავთ დანა, მოკლეს შარაძე, ვინ იქნება, ნეტავ, შემდეგი?!

„ღალატიაო ფარ-ხმალის დაყრა“, — გახსოვს? მუხრანმა ამოთქვა კენტად. შენ საქართველოს უფარე ფარად — „თქვენ საქართველო გიცვნიათ დედად“.

ეს ერთი ლექსი რამდენ სულში ანთებს სანთელს, რამდენ ებრაელს ძმად გაუხდის იქ ჩასულ ქართველს!

ქართველს, რომელსაც ქვეყნის გარეთ ძმა არ ჰყოლია.

ობლობის სევდა ძველთაგანვე გამოჰყოლია.

„იქ ქართულ სულს რომ იმედსა და ნუგეშს შეაწევს, თქვენს „შემოგველეს“ შემოგველე, თქვენს „დაგენაცვლეს“.

„დუღს საქართველო ისრაელში, ცოცხლობს და ბორგავს, თქვენს ქართულ ჰანგებს ვენაცვალე, თქვენს ქართულ როკავს!“

ჩვენ ერთი სისოსხლე გვაქვს

ერთხელ მოვდივართ ამქვეყნად, ერთ გზას გავივლით და იმიერში გადასახლებულნი ვტოვებთ მხოლოდ სახელს.

უცნაურია, არა? ზოგის სიცოცხლე ერთ წინადადებაში ეტყვა, ზოგისა - ბიოგრაფიაა მხოლოდ!

და, მაინც იმ ერთ წინადადებაში დევს მთელი ცხოვრება, რაოდენ ხანგრძლივიც უნდა იყოს ის.

კარგი ქართველი, კარგი ადამიანი - აი, ვახტანგ ხარჩილავას დახასიათება.

სხვა დანარჩენი „დეტალებია“ - ნიჭი გამოხატული პოეზიაში, პუბლიკაციებში.

კარგი ადამიანობა, მეგობრობა ოდითგანვე ფასდაუდებელი იყო ქართველი კაცის სულსა და გულში.

დღეს გაცრეცილი თემაა, მაგრამ აქაიქ შემორჩენილი, ამ ხანის მატარებელი ხალხი, რომლებიც მხოლოდ კაცობის, სიბოხის, დიდი სიყვარულის, სულიერების მოგროვებით იყო სიცოცხლეში დაკავებული, უსასრულობისთვის არ გვემეტება.

„საერთო გაზეთის“ მთავარი რედაქტორი - პოეტი, პუბლიცისტი, უამრავი კრებულისა და სტატიის ავტორი ვახტანგ ხარჩილავა სწორედ ასეთი ადამიანი გახლდათ.

კაცი, რომელსაც მტერიც კი ეცოდებოდა.

გაწონასწორებული, კეთილი, საოც-

რად ჭკვიანი, მიმტვევებელი.

წლების წინ, „ქართულ ოცნებასთან“ ბინძური ხერხებით „მებრძოლი“ პერსონა, „საერთო გაზეთს“ დაესხა თავს. ვალში ჩვენც არ დავრჩით და მომდევნო ნომერში მამხილებელი ფაქტების გამოქვეყნება დაგაანონსეთ. გაზეთის გამოქვეყნებამდე ბატონ ვახტანგს ნაცნობი ეწვია და აუწყა, თითქოს აღნიშნულ პერსონას ბოლო სტადიის კიბო ჰქონდა. შეწუხდა მთავარი რედაქტორი და თითქმის აწყობილი გაზეთიდან ოთხი გვერდი ამოიღო. თუმცა მის მიერ დანდობილმა მტერმა ორი წლის შემდეგ სხვა ბინძური ჟურნალისტის ხელით კიდევ ესროლა ტალახი. ნუ, მერე ჩვენც არ დავაკელოთ, მაგრამ კითხვაზე რატომ დაინდო ორი წლის წინ, მიპასუხა - ღმერთთან უნდა ვყოფილიყავი მართალი, მომაკვდავ კაცს წიხლს ხომ არ დავაჭერდი („ის“ დღესაც ცოცხალია).

პირნათელმა, ღმერთთან მართალმა, სამშობლოს გაბრწყინების, ერის დაღვინების ლოდინით დაღლილმა შეაბიჯა იმიერში და ლექსებში მიმოხეული სიბრძნე, მრავალი წინასწარმეტყველება დაგვიტოვა!

უფალმა ნათელში გამყოფოს, ძვირფასო ადამიანო!

„საერთო გაზეთის“
ტიანაშრომიძე

ჰანსბანკ ხარისხი

ლექსები

ბოლო დღე

ქანაობს მიწა და ირხევიან, შემკრთალ მინდორზე მდგარი მწვემსები. აყვავებული ტანი ხეივნის, ირხევა ნელა და იწეწება. ქანაობს მიწა და აჩხრიალებს რიყეს, კუბოს და ხავსიან კრამიტს, ბნელდება უცბად და მოშრიალე ცოცხლებს აშინებთ სიკვდილის ჩქამი, ქანაობს მიწა და არხევს მზისკენ გაფრენილ ქედებს, ცას და ვარსკვლავებს. ჩვენც გვახსენდება, რომ არცთუ ისე, მყარად ვდგავართ და შიშით ვკანკალებთ. კანკალებს მიწა და მაღალ ძეგლებს ერყვავთ ტანი მძიმედ და მკვეთრად, მარადისობის სახელით შექმნილთ, იქნება დღესვე უმტყუნოთ ბედმა. დასაწყისია ეს დასასრულის, ახლის და ნორჩის, განუწყვეტელის, ჩვენც, კაცთა მოდგმა, უკვე ზრდასრულნი, მომავლის იქით აღმოვცენდებით, როცა მიაღწევს თავის სიმაღლეს ხე კვდება, რადგან არ ძალუძს გაზრდა და თუ მივდივართ, ჩვენც ნუ ვინაღვლებთ, დასრულებულა სავალი გზათა. შენ სტირი, ცრემლი გიდგას თვალებში, რომ სიყვარული ვერ მოვასწართ, მაგრამ დრო გავა და სხვა მხარეში კვლავ აიგება ლურჯი ტაძარი. ცა განათდება სხვა მზით ნაქარგი და ისევ შეცვლის დილა ღამეებს, იმ სიყვარულით, ჩვენ რომ დავკარგეთ, ერთმანეთს სხვები შეიყვარებენ. ქანაობს მიწა, ცეკვავს და როკავს, ნაპირებიდან ღამე გადმოდის, დარჩეს პატარა ბიჭი და გოგო, დანარჩენები ყველა წამოდიო... ჩამკიდეთ ხელი, ჩვენ ერთად წავალთ, რამეთუ ერთად ვიყავით დღემდე, ჩამკიდეთ ხელი, ჩვენ ერთად წავალთ, რომ თითო-თითოდ დავბრუნდეთ შემდეგ.

* * *
მინავლული ბუტავს ჭრაქი,
ჩაქრა ალმასი და ფარჩა,
მარტო დარჩა პატრიარქი,
საქართველოც მარტო დარჩა.

ზოგი აქეთ, ზოგი — იქით,
ზოგს შვება და ზოგსაც ტანჯვა.
მარტო დარჩა პატრიარქი,
საქართველოც მარტო დარჩა.

ცხოვნდეს იგი, სამშობლოსთვის
ვინც ბოლომდე დაიხარჯა.
მარტო დარჩა პატრიარქი,
საქართველოც მარტო დარჩა.

ღმერთო, მარტო დარჩენილებს
არ მოაკლო შენი გარჯა.
მარტო დარჩა პატრიარქი,
საქართველოც მარტო დარჩა.

* * *
მკვდარი ვარ!
მაგრამ მიყვარხარ ძლიერ,
მკვდარი ვარ!
მაგრამ მიყვარხარ ძალზე,
ამ სიყვარულით მე სიკვდილს ვძლიე,
ამ სიყვარულით ავედი ცაზე.

როცა ამ დადლილ მიწას მოვწყდები,
როცა გვეწვევა ძალა ციური,
შეიყვარებენ ერთხელ ცოცხლები
და ეს ჰგონიათ მარადიული.

მაგრამ ერთია მართალი სიტყვა,
სიტყვა, რომელსაც ღმერთები წერენ,
მე მაშინ მიყვარს, როდესაც მიყვარს

სიკვდილს აქეთ და
სიკვდილს მერეც...

* * *
როცა გგონია, რომ ღვთის უფლებით
უკვე მიდიხარ და იღუპები.
როცა გგონია, უკვე გათავდა
მკაცრი სამსჯავრო მტყუნ-მართალთა.
დღე დასრულდაო, როცა გგონია,
რომ ჩაიფერფლა ეს აგონია.
უცებ ვიღაცის მხერას დალანდავ
იქ, დასასრულის პირქუშ კარავთან.
უცებ ვიღაცის სიტყვა ჩაგესმის
სავსე სინათლით, შუქით, ალერსით.
გაგიშემდება შუბლთან მარჯვენა,
ძირს დაეშვება უცებ სასხლეტი...
— თურმე ჯერ კიდევ ღირს აქ დარჩენა
და რა კარგია, რომ არ წახვედი...

* * *
წამით სიკვდილის ვნახე პროფილი,
წამით დავშორდი დღეებს ქარიანს.
სიკვდილი ისე ტკბილი ყოფილა,
რომ ეს სიცოცხლე მიმიქარია.

ცამ მიმიზიდა და მიმიახლა,
უცებ გაბრწყინდა მზე საოცნებო.
სიკვდილი ერთხელ რომ არ გინახავთ,
როგორღა ცოცხლობთ,
ქვეყნად, ცოცხლებო?

იმისთვის ყველა ღვიძლი შვილია,
სოცოცხლე მრავალს ტანჯავს გერივით.
მე აწ სიკვდილის არ მეშინია,
მაგრამ სიცოცხლით ვარ დაღვრემილი.

იყო მუსიკა... იყო სინათლე,
იყო სიმშვიდე გასაოცარი,
მე მივდიოდი... მე მივფრინავდი
და სიკვდილშიაც ვიყავ ცოცხალი.

...იმ ქვეყნის ვნახე უცხო პროფილი,
წამით წაველ და თვალს მივეფარე.
სიკვდილი მხოლოდ მიჯნა ყოფილა —
ორი სიცოცხლის შუა მდებარე...

* * *
სიკვდილი ყველას უბოვის საშველს,
უცებ მოუხსნის ყველა პრობლემას,
იმან იკითხოს, ვინც უნდა დარჩეს,
ვინც არ გაწირა ჯერაც სოფელმა.
სიკვდილი ყველას არგუნებს შვებას,
იქ, სამუდამო და ნეტარ ძილში,
სიკვდილთან ერთად სიკვდილიც ქრება
და მასთან კვდება სიკვდილის შიშიც.

* * *
არ შეიძლება პოეტის სახლის ყიდვა,
რადა ის გიყიდა და რადა მოჩვენებით და
სიზმრებით გავესვებულნი ჯადოსნური სკივრი,
რომელშიც ყველა თავის ცრემლსა და ტკივილს ყრიდა,
თავიდან მოსაშორებელი ძველმანებივით,
გადასაყრელად რომ არ გემეტება და
ვიღაცას გინდა, რომ არააქეთ.
არ შეიძლება პოეტის სახლის ყიდვა —
ის უჩვეულო სიზმრების შესანახი საკანია,
რომელიც შეიძლება საუკუნეების შემდეგ გაიხსნას,
როგორც სარკოფაგი და იქიდან მუმიის ნაცვლად
ცოცხალი არსება გადმოვიდეს,
რომელიც თურმე მკვდარი კი არ იყო,
არამედ სტრიქონებში ჩამალულს ეძინა...

* * *
ვერა გავაწყვეთ ბედისწერასთან,
თუმც თავის დახსნას ბევრჯერ ვეცადეთ,
ადის ზეცამდე ჩვენი წყევლა და
ვერ ადის ჩვენი ლოცვა ზეცამდე,
ვერ დაგაწყნარე და ვერ გიშველე,
ვერ მოვუვლინე შენს სულს მშვიდობა,
წყველისგან არის ეს ქარიშხლები
და ცრემლებისგან ეს წყალდიდობა.
ო, რა სასტიკი და რა კუშტია,
განკითხვის ბოლო დღეთა ზმანება.
გასკდება ერთხელ ეს ცა ბუშტივით,
ველარ დაიტევს ჩვენს მრისხანებას.
ველარ დაიტევს სიტყვებს მძვინვარეს,
ზიზღსა და კრულვას ველარ დაიტევს.

დაუნდობლო, გაუცინარო,
კაცთა მოდგმაო, მიხვალ საითკენ.
სისხლით ეს გული რით ვერ იჯერე,
ბაღდაშში სანამ უნდა იწვალო.
შენ სიძულვილის გამო ისჯები,
უსიყვარულო დედამიწაო.
მაინც დავმარცხდით ბედისწერასთან,
თუმც თავის დახსნას ბევრჯერ ვეცადეთ.
ადის ზეცამდე ჩვენი წყევლა და
ვერ ადის ჩვენი ლოცვა ზეცამდე.

დონალდ ტრამპი აშერიკას დასპირის, უკრაინა კი ახალ სახელსაცხადელ პოლიგონად გადაიქცა

სამწუხარო რეალობაა — მსოფლიოში ტერიტორიული და პოლიტიკური გადანაწილება ახალ, მძაფრ ფაზაში შევიდა, რომლის მსგავსი გაგანია ცივი ომის პერიოდში, 1945 წლის შემოდგომაზე არ ყოფილა. სამყაროში გამოჩნდნენ ქვეყნები, რომელთა ხელისუფლებები თავიანთი სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე მოქმედებენ. ერთ დროს მსოფლიოში დომინანტი ქვეყნები კარგავენ პოზიციებს, მათ შორის, სუვერენინეტსაც — ევროპის ქვეყნებში მწვავედ დადგა ენერგეტიკული პრობლემა. თუმცა ერთი ქვეყნები აგრძელებენ რუსეთისგან განხის შესყიდვას, მათ შორის, უნგრეთიც. ეს ფაქტი ევროკავშირისა და ევროპარლამენტის ჩინოსნებს აღიზიანებს. ამიტომ ქვეყანას ბრალდება წაუყენეს თითქოსდა იქ არსებულ კორუფციაზე. უნგრეთის პრემიერ-მინისტრი ვიქტორ ორბანი იძულებული გახდა, გამოეცხადებინა ანტიკორუფციული ორგანიზაციის შექმნა.

არეულობის ტალღა აგორდა ირანში. მიზეზი ზნეობრივი პოლიციის მიერ დაკავებული ქალის გარდაცვალება გახდა. ახლობლების მტკიცებით, იგი ცემით მოკლეს. ირანის ხელისუფლებამ კადრები გაავრცელა, სადაც კარგად ჩანს, რომ გარდაცვალების მიზეზი გულის შეტევა გახდა. არეულობის რეალურ მიზეზად პოლიტოლოგები შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაციაში ირანის გაწევრიანებას ასახელებენ. ვნახოთ, ხელისუფლების მოწინააღმდეგეები თუ შეძლებენ ირანის დაჩოქებას.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია წლეულს 77-ედ მასპინძლობდა ყოველწლიურ ტრადიციულ გენასამბლეას. მოგეხსენებათ, საერთაშორისო ორგანიზაცია 1945 წელს, ფაშისტური გერმანიის დამარცხების და მე-2 მსოფლიო ომის დასრულების შემდეგ ჩამოაყალიბეს გამარჯვებულმა ქვეყნებმა. მისი შექმნის მიზანი კეთილშობილური იყო — ორგანიზაციას უნდა მოეგვარებინა მსოფლიოში ქვეყნებს შორის უთანხმოებები, შეძლებისდაგვარად თავიდან აეცილებინა შეიარაღებული კონფლიქტები. უცნა-

ური განცხადება გააკეთა გაეროს მაღალი ტრიბუნლიდან ერთ-ერთი დამფუძნებელი ქვეყნის, დიდი ბრიტანეთის ახალმა პრემიერ-მინისტრმა ელიზაბეტ ტრასმა: „... ჩვენ უკრაინას გაუზრდით სამხედრო დახმარებას იმდენით და იქამდე, ვიდრე ბრძოლის ველზე ბოლომდე არ გაიმარჯვებს“. ომის დასრულების შეთავაზების ნაცვლად, პრემიერი-ქალი კონფლიქტის გაგრძელებისკენ მოუწოდებს და ახალისებს უკრაინელებს. თავად უკრაინის პრეზიდენტი ზელენსკი გაეროს სხდომაზე კივიდან დისტანციურად ჩართეს, რომელიც, ტრადიციულად, ხაკისფერ მაისურში გამოწყობილი გახლდათ. სამაგიეროდ, გაეროში იმყოფებოდა მისი მეუღლე, მაგრამ რა სტატუსით იყო მიწვეული გენასამბლეაზე, უცნობია.

მხოლოდ ბრიტანეთი როდი უჭერს მხარს რუსეთ-უკრაინის შეიარაღებული კონფლიქტის გაგრძელებას, გაეროს გენასამბლეის დაწყებამდე ევროპარლამენტში ურსულა ფონ დერ ლაინ-

ლაა საჭირო, ამაზე კონკრეტულად არაფერს ამბობენ. სამაგიეროდ, ცალკეული პოლიტიკოსები ვითარების სათავესოდ გამოყენებას ცდილობენ. პრეზიდენტმა ზელენსკიმ რუსეთისთვის უშიშროების საბჭოში მუდმივი წევრობის გაუქმება მოითხოვა. ამერიკის შეერთებული შტატების მოქმედი ჩინოვნიკები დუმილით ეთანხმებიან ზელენსკის იდეას, მაგრამ როგორ შეიძლება გაეროს დამფუძნებელი ქვეყნის, საბჭოთა კავშირის მემკვიდრე ქვეყნის, რუსეთის უშიშროების საბჭოდან გაყვანა, საყოველთაოდ გაუგებარი დარჩა.

პოლიტიკოსები გააოცა გერმანიის კანცლერის ოლაფ შოლცის გამოსვლამ გაეროში. მართალია, მან ზოგადად ისაუბრა სხვადასხვა თემებზე, განაცხადა, რომ გერმანია შეძლებს რუსეთის ენერგოსისტემისგან გათავისუფლებას. როდის და როგორ, არ უთქვამს. სამაგიეროდ, მან მოითხოვა გაეროს უშიშროების საბჭოში გერმანიის მუდმივი წევრობა! შოლცს დელიკატურად მიანიშნებს, რომ გაერო სწორედ ფაშისტური გერმანიის დამარცხების შემდეგ შეიქმნა გამარჯვებული ხუთი ქვეყნის ინიციატივით.

აშშ-ის პრეზიდენტმა ჯო ბაიდენმა ბევრი შეხვედრა გამართა სხვადასხვა ქვეყნების მეთაურებთან. გენასამბლეაში გამოსვლისას მან ისაუბრა, როგორ იცავენ მის ქვეყანაში დემოკრატიულ პრინციპებს, აშშ-ის ეკონომიკურ წარმატებებზე... პოლიტოლოგების შეფასებით, ბაიდენი შეეცადა ქულების ჩაწერას შუალედური არჩევნების წინ. როგორ შეძლო ეს, მოგვიანებით გამოჩნდება. ბაიდენის წინამორბედმა და მთავარმა მოწინააღმდეგემ დონალდ ტრამპმა განაცხადა: „...აშშ ჯოჯოხეთისკენ მიექანება! ქვეყანაში არ გვყავს ახალგაზრდა ნიჭიერი პოლიტიკოსები!“ ერთიც გასახსენებელია — ჯო ბაიდენის სიტყვას, რომელსაც ორი კვირის წინ წარმოსთქვამდა, ტელევიზიები ეთერში გადასცემდნენ. როდესაც ქვეყნის ეკონომიკურ წინსვლაზე დაიწყო საუბარი, ტელეკომპანია „ფოქსნიუსმა“ გაუთიშა პირდაპირი ეთერი პრეზიდენტს. ეთერის წამყვანმა ტაკერ კარლსენმა, „იტყუებო“, განაცხადა.

ეკონომიკური ვითარება აშშ-ში არასახარბიელოა, რასაც ფი-

ნანსთა სამინისტროც აღიარებს. მზარდ ინფლაციაზე საუბარი ბაიდენს არ სურს. სამაგიეროდ, იზრდება ეკონომიკური მდრომარებით უკმაყოფილო მოსახლეობის რაოდენობა.

ბირთვული ომის გაზრდილ საფრთხეზე სულ უფრო ხშირად საუბრობენ მსოფლიოს პოლიტიკოსები. გაეროში ჩინეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ვან ი-მ მოუწოდა უკრაინას, შეწყვიტოს ბრძოლები და დაიწყოს მოლაპარაკება, რათა შეიარაღებული კონფლიქტი ფართომასშტაბიან ბირთვულ ომში არ გადაიზარდოს. მისივე განცხადებით, აშშ-ჩინეთის შეიარაღებული კონფლიქტი მსოფლიოსთვის კატასტროფული შედეგით დასრულდება. მინისტრს მხედველობაში ტაივანთან დაკავშირებული კონფლიქტი ჰქონდა. დიდძალი შეიარაღების მიწოდების გარდა, ჯო ბაიდენი უკვე მეოთხედ დაემუქრა ჩინელებს, რომ კონფლიქტის შემთხვევაში აშშ-ის ჯარები უშუალოდ ჩაერთვებიან ტაივანის მხარეს. სამხედრო ექსპერტები გაუმართლებლად მიიჩნევენ აშშ-ის მიერ საომარი მოქმედებების დაწყებას ტაივანში ჩინეთის წინააღმდეგ, რადგან, სტრატეგიული თვალსაზრისით, ჩინეთს აშკარა უპირატესობა გააჩნია. ამას პენტაგონშიც აღიარებენ. ძნელი სათქმელია, როგორ გაგრძელდება აშშ-ჩინეთის დავა ტაივანისთვის. თუმცა სიტყვით აშშ ერთიან ჩინეთს აღიარებს, მაგრამ კუნძულის დამოუკიდებლობას ითხოვს.

სათუო იყო გაეროს გენასამბლეაზე რუსეთის დელეგაციის მონაწილეობა, რადგან ქვეყანაში შესასვლელი ვიზების გაცემა აშშ-მ გააჭიანურა. დელეგაციას საგა-

რუო საქმეთა მინისტრი სერგეი ლავროვი ხელმძღვანელობდა. გაეროში გამოსვლისას ლავროვმა აშშ და ნატო დაადანაშაულა უკრაინის კონფლიქტში მონაწილეობის გამო. ბრიფინგზე მან უკრაინისთვის განუცხადა: „... ცივი ომში გამარჯვებულ მხარედ გამოცხადების შემდეგ აშშ-ში ჩათვალეს, რომ მათ ყველაფრის უფლება აქვთ“. მისივე თქმით, „უკრაინა აშშ-ისა და ნატოს ქვეყნებისთვის მხოლოდ ინსტრუმენტი რუსეთთან საბრძოლველად“.

ვითარება უკრაინაში ბუნდოვანია, ვრცელდება რადიკალურად განსხვავებული ინფორმაციები. ზელენსკი კვლავ წინააღმდეგია, დაიწყოს მოლაპარაკება, რუსეთის ჯარს მოუწოდებს დანებებისკენ და მოკავშირე ქვეყნებისგან, ტრადიციულად, იარაღს ითხოვს. რუსეთში რეზერვისტების ნაწილობრივი, შერჩევითი მობილიზაცია გამოცხადდა. ოთხ რეგიონში: დონბასში, ლუგანსკში, ხერსონში და ზაპოროჟიეში რუსეთთან შეერთების მოთხოვნით რეფერენდუმები გაიმართა. მართალია, მსოფლიოს ქვეყნების ნაწილი არ აღიარებს შედეგებს, მაგრამ, ფაქტობრივად, უკრაინამ ტერიტორიები დაკარგა. სამხედრო ექსპერტების შეფასებით, უკრაინის ტერიტორია ახალი იარაღის საცდელ პოლიგონად გადაიქცა.

იტალიაში გამართულ ვადამდე არჩევნებში მემარჯვენე ცენტრისტებმა გაიმარჯვეს. ქვეყნის ისტორიაში პირველად, იტალიას ქალი-პრემიერ-მინისტრი ჯორჯია მელონი ეყოლება. იგი ერთს-ქვისანთა ქორწინებისა და ლგბტოების მოწინააღმდეგეა და არაღვრიანი დევნილებისთვის სახდურების ჩაკეტვას აპირებს. არჩევნების შედეგით, იტალიელმა ხალხმა, ფაქტობრივად, სილა გააწნა ურსულა ფონ დერ ლაინს და მასთან ერთად — ევროკავშირს.

ორშაბათს აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა ენტონი ბლინკენმა და ჯო ბაიდენის თანაშემწემ თავდაცვისა და უსაფრთხოების საკითხებში ჯეიკ სალივანმა განაცხადეს, რომ გამორიცხული არ არის, აშშ-მ რუსეთის წინააღმდეგ ბირთვული ომი დაიწყოს.

გია აპრულუი
551 71 27 07

საქართველოს და ბოლშევიზმის თანარსებობა როგორ მოხერხდა, ცნობილია... „Договор между Грузией и Россией от 7 мая 1920 года и Абхазия“ - ამ საკმარის მნიშვნელოვან დოკუმენტს 1920 წლის 7 მაისს ხელი მოაწერეს საქართველოს სახელმწიფო და მთავრობის წევრებმა გრიგოლ ურატაძემ და მხეცი ბოლშევიკების სახელმწიფო საკმარის სახალხო კომისარმა ლევ კარახანმა. ხელშეკრულება შედგება პრეამბულისა და ძირითადი ნაწილისგან (სულ 16 მუხლი). პრეამბულაში ნათქვამია, რომ შეთანხმების ზოგადი მიზანია ორივე მხარეს შორის მტკიცე და მშვიდობიანი თანარსებობის დამყარება. ასევე მითითებულია ხელის მოწერი მხარეების უფლებამოსილი პირები. ძირითადი ნაწილის პირველი მუხლის თანახმად, რუსეთი უნდა აკონსოლიდირებდა საქართველოს დამოუკიდებლობას და უარს ამბობდა ყოველგვარ უფლებებზე ქართველი ხალხის და მისი მიწის მიმართ. მეორე მუხლის თანახმად, რუსეთი კისრულობდა ვალდებულებას, არ ჩარეულიყო საქართველოს შინაგან საქმეებში. მესამე მუხლში მოცემულია რუსეთის და საქართველოს ტერიტორიებ-

საქართველოს შემადგენლობაში უნდა შესულიყო ამ წარმონაქმნებთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე. მეხუთე მუხლის თანახმად, საქართველო დედა პირობას, რომ თავის ტერიტორიაზე არ დაუშვებდა რუსეთისადმი მტრულად განწყობილი ჯგუფების საქმიანობას, განაიარაღებდა მის პორტებში რუსეთისადმი მტრულად განწყობილი გემების ეკიპაჟებს და დაპატიმრებდა მათ, თვითონ გემებს კი გადასცემდა რუსეთს (იგულისხმებოდა რუსეთის მოხალისეთა არმიის შავი ზღვის ფლოტის ის გემები, რომლებიც სამოქალაქო ომში დენიკინის დამარცხების შემდეგ თავს აფარებდნენ საქართველოს პორტებს). ამას გარდა, საქართველოს თავისი ტერიტორიიდან უნდა გაეძევებინა რუსეთისადმი ან მისი მოკავშირე სახელმწიფოსადმი მტრულად გან-

ბოლშევიზმი და საქართველო

ის გამყოფი ხაზი - სახელმწიფო საზღვარი საქართველოს და რუსეთს შორის გადის შავი ზღვიდან მდინარე ფსოუსზე მთა ახანაძემდე. ამ მთა ახანაძის და აგანეთას მთის გადავლით ყოფილი შავი ზღვის, ქუთაისის და ტფილისის ყოფილი გუბერნიების ჩრდილოეთის საზღვრით ზაქათალას ოკრუგამდე და ამ ოკრუგის აღმოსავლეთი საზღვრით სომხეთთან საზღვრამდე. ამავე დროს, ყველა უღელტეხილ ამ სასაზღვრო ხაზზე 1922 წლამდე რჩებოდა ნეიტრალური (მათი დაკავება არ შეეძლო არც ერთი მხარის ჯარს). ნეიტრალურები იყვნენ მამისონის უღელტეხილი ზარამაგიდან (რუსეთი) ონამდე (საქართველო), დარი-ალის ხეობა-ბაღთაძის კობამდე, და ყველა დანარჩენი 5-5 ვერსტი საზღვრის გადის პუნქტის ორივე მხარეს. საზღვარი ზუსტად უნდა გაეტარებინა და რუკაზე დაეტანა ორმხრივ კომისიას. მე-6 მუხლით რუსეთი საქართველოს შემადგენლობაში აღიარებდა ყოფილი ტფილისის და ქუთაისის გუბერნიების ყველა ნაწილს - ბათუმის, სოხუმის და ზაქათალის ოლქებს. ამასთან, ადრე კავკასიის სამეფინაცვლოში შემავალი იმ ტერიტორიებს, რომლებიც

წყობილი უცხოური სამხედრო ქვედანაყოფები. მე-6 მუხლის თანახმად, რუსეთს არ უნდა დაეშვა მის ტერიტორიაზე საქართველოსადმი მტრულად განწყობილი ან საქართველოს ტერიტორიის რაღაც ნაწილზე პრეტენზიის მქონე ორგანიზაციის არსებობა... მეათე მუხლის თანახმად საქართველოს სასჯელისგან უნდა გაენთავისუფლებინა რუსეთის კომპარტიის სასარგებლოდ მომუშავე პირები. საქართველო-რუსეთის შეთანხმებას თან ახლდა ორი თავისგან შემდგარი „განსაკუთრებით საიდუმლო დამატება“, რომლის თანახმადაც, საქართველოს არ უნდა შეეშალა ხელი მის ტერიტორიაზე მოქმედი კომუნისტური ორგანიზაციისთვის. საქართველოს კომუნისტებისთვის უნდა მიეცა კრებების ჩატარების და ბეჭდვითი გამოცემების გამოცემის თავისუფლება. საქართველოს არ უნდა გაეტარებინა რეპრესიები კომუნისტების წინააღმდეგ, და ასე შემდეგ. ამ დამატებას ჰქონდა იძულებითი ხასიათი. საქართველოს მთავრობას უწინააღმდეგოდა, რომ ამ დამატების გამოქვეყნება გამოიწვევდა ანტიკომუნისტურად განწყობილი ოპოზიციური პარტიების ძლიერ უკმაყოფილე-

ბას და ამიტომ გაასაიდუმლოვა ის. 7 მაისის შეთანხმების მიღების პროცესის კიდევ ერთი „უხერხული მომენტია“ ეხებოდა ზაქათალის ოკრუგს. დოკუმენტის ხელმოწერის პერიოდი დაემთხვა ბოლშევიკების თავდასხმის შედეგად აზერბაიჯანში პრორუსული კომუნისტური მთავრობის დამყარებას და ზაქათალის ოკრუგი (საინგილო) უკვე დაკავებული იყო წითელი არმიის ნაწილების მიერ. საქართველოს ხელისუფლება კი თვლიდა ზაქათალას საქართველოს ტერიტორიად, მაგრამ 1918 წლიდან მან დაკარგა კონტროლი მასზე და ამის მიზეზი ის იყო, რომ ვერ მოხერხდა მოლაპარაკება აზერბაიჯანის მუსულმანურ მთავრობასთან. როგორც კი ბაქოში გაიგეს საქართველო-რუსეთის შეთანხმების ხელმოწერის შესახებ რუსეთის კომპარტიის კავკასიური ბიუროს ზოგი წევრის მიერ წაქეზებულმა აზერბაიჯანელმა კომუნისტებმა პროტესტი გამოთქვეს ზაქათალის ოლქის საქართველოსთვის მიკუთვნების გამო. ამიტომ რუსეთის საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარის წარმომადგენელთა მოთხოვნით, საქართველოს დელეგაცია იძულებული გახდა,

რესპუბლიკის აღიარებამ დადებითი შედეგები მოუტანა საქართველოს საერთაშორისო ასპარეზზე. 1921 წლის 24 იანვარს საქართველო იურიდიულად ცნეს დასავლეთის სახელმწიფოებმა. საქართველოს დიპლომატიის უახლეს ისტორიაში ეს დოკუმენტი, შეიძლება ითქვას, არის პირველი ჩარჩო დოკუმენტი, რომელშიც კონკრეტულად დაფიქსირებული საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარება უცხო სახელმწიფოს მიერ და, ამავე დროს, მკაფიოდაა დაფიქსირებული მისი ტერიტორიული მთლიანობა და სახელმწიფო საზღვრები. დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ 7 მაისის შეთანხმება უვადო დოკუმენტი, ვინაიდან დოკუმენტში არაა მითითებული მისი მოქმედების ვადა, ის არაა დენონსირებული და გაუქმებული რომელიმე საკანონმდებლო აქტით არც საქართველოს და არც რუსეთის მიერ. შეთანხმება დღესაც ძალაშია, განსაკუთრებით საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის და მისი საზღვრების აღიარების საკითხში... მნიშვნელოვანია ისიც, რომ შეთანხმება მოქმედებდა საქართველოს გასაბჭოების შემდეგაც. ჯერ ამიერკავკასიის ფედერაციაში და შემდეგ საბჭოთა კავშირში შესვლამდე, ქართველმა ბოლშევიკებმა საბჭო და სასაზღვრო-გამშვები პუნქტები დააყენეს 7 მაისის დოკუმენტის შესაბამისად. ძირითადად, იგივე საზღვრები დარჩა 1922 წლის შემდეგაც, მას შემდეგ, რაც საქართველო აღმოჩნდა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში. ოღონდ ამ საზღვრებს ჰქონდათ მოკავშირე რესპუბლიკის ადმინისტრაციული საზღვრების სტატუსი. გაეროში და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში შესვლისას საქართველოს სახელმწიფო საზღვრად რუსეთის მიმართ დარჩა სწორედ 1920 წლის 7 მაისის ხელშეკრულებაში დაფიქსირებული საზღვრები. სწორედ ამ საზღვრებში ცნო რუსეთის ფედერაციამ საქართველო, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო 1992 წლის პირველ ივლისს.

მარიამ ჯანაშვილი
511 17 73 72

საზოგადო მოღვაწის, დიდადულ კოეხს, ვახტანგ ხარჩილავას

ქართველი ერის საამაყო, თბილო მეოსანო, ჩვენ უთქვენობა, გჯეროდეთ, რომ გაგვიტყვირდება. ხმალაღესილი, შეუპოვარი, მართალი სიტყვით გულს გვითბობთ, გვხიბლავთ და იცოდეთ, მოგვენატრება. „გაგვეტყვირება ჩვენ აქედან ჩვენი შვილები“, — თქვენ ამ სიტყვებით და ტკივილით მათ ეფერებით, აქ შინაური, უკეთური მტრების დალატით, თქვენი სისოცხლე თვით დატოვებულად მიმდებით. დროა, ერთ მუშტად რომ შევიკრათ ერის შვილები, და ყოველივეს რომ დავარქვათ თავის სახელი. აქ უპატრონოდ არ დარჩება ჩვენი ტაძარი, და არასოდეს მიეფრება კერას ნაცარი. აზვირთდებიან ტყეები და მდინარეები, აღარ იქროლებს გამყინავი, მკაცრი ქარები, გაიფურჩქნება ჩვენი ზვრები, მთები, ყანები, უცხო ქვეყნიდან დაბრუნდებიან ჩვენი ქალები... ბატონო ვახტანგ, იბინეთ და ნუ დაღონდებით, არ დაგივიწყებთ, სიკვდილამდე გვემასხოვრებით, ნათელი ხსოვნა თქვენ სულს მარად მოეფინება, ამაყ ქართველ ერს თქვენზე ლოცვა არ მოსწყინდება!

დიდი ტკივილით, „საერთო გაზეთის“
ერთგული მკითხველი
ჰამთხვან კოხიაშვილი

მადლობა ყველას

მადლობა ყველას, ვინც ჩვენი ოჯახის მშენებარება განიხიარა

მადლობა - ქალაქ თბილისის მერს, ბატონ კახა კალაძეს;

მადლობა - საქველმოქმედი ფონდ „ქართუს“;

მადლობა - საქართველოს მწერალთა კავშირს;

მადლობა - ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის სამეცნიერო პრაქტიკულ ცენტრს, კლინიკა „გიდემდს“. პერსონალი-ზებული მედიცინის ინსტიტუტის და აკადემიკოს ვახტანგ ბოჭორიშვილის კლინიკის მედპერსონალს განსაკუთრებულად გულისხმიერი და ფაქიზი დამოკიდებულებისათვის.

მადლობა „საერთო გაზეთის“ გულშემატკივრებს და ერთგულ მკითხველს გამხნეებისთვის და თანადგომისთვის.

ვახტანგ ხარჩილავას ოჯახის
ყველანი უმზარხართ და ეიმიდებით

გარდასვალბის წინ ნარმოთქმული სიტყვები

სიკვდილის მიმართ ადამიანებს არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება აქვთ. მის მიმართ საკუთარი დამოკიდებულება აქვთ მწერლებს, თავიანთი შეხედულებები გააჩნიათ ლიტერატურული ნაწარმოებების გმირებსაც, რომლებიც, შესაძლოა, სულაც არ ემთხვეოდეს ავტორის აზრს...

მრნმსტ ჰამინგუეი, ამერიკელი მწერალი და ჟურნალისტი (1899-1961).

პულიცერის პრემიის ლაურეატი მოთხრობისათვის „მოხუცი და ზღვა“ და ნობელის 1954 წლის პრემიის ლაურეატი ლიტერატურის დარგში. ის ძალზე ახალგაზრდა წავიდა პირველ მსოფლიო ომში, იყო მანქანის მძღოლი იტალიაში. მისმა მამამ თავი მოიკლა, როცა ერნესტი 29 წლის იყო.

ჰემინგუეის ბოლო სიტყვები, რომლებიც მან ცოლს მიმართა, იყო: „დამე მშვიდობისა, ფისუნია“. რომანი „მშვიდობით, იარაღი“, 1929 წ.

ლეიტენანტი ფრედერიკი და მედლა კეტრინი პირველი მსოფლიო ომის დროს შეხვდნენ და ერთმანეთი შეუყვარდათ. კეტრინი ორსულადაა. ფრედერიკი ომიდან იპარება და ქალ-ვაჟი მშვიდობიან შევიცარიაში მიემგზავრება. კეტრინი რთული მშობიარობის გამო იღუპება.

მისი ბოლო სიტყვებია: „ნუ დაღონდები, საყვარელო, მე სულ არ მემინია. ეს მხოლოდ უმწი ზუმრობაა“.

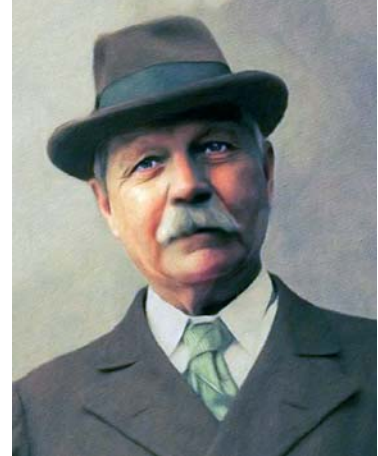
არტურ კონან დოილი, ბრიტანელი მწერალი და ექიმი (1859-1930).

დეტექტიური ჟანრის კლასიკური პერსონაჟების შემქმნელი. უკანასკნელი სიტყვები ცოლისადმი: „შენ მშვენიერი ხარ!“.

მეუღლის სურვილით მწერლის საფლავის ქვაზე წერია: „სანდო, როგორც ფოლადი, პირდაპირი, როგორც მახვილი“.

შერლოკ ჰოლმსის სიკვდილისწინა სიტყვები მოთხრობიდან „ჰოლმსის უკანასკნელი საქმე“:

„ჩემო ძვირფასო უოტსონ! ამ სტრიქონებს მისტერ მორიარ-

ბის კეთილი ნების წყალობით გწერ, რომელიც მელოდება, რათა საბოლოოდ გადავწყვიტოთ ის საკითხები, ორივე ჩვენგანს რომ ეხება... მე მსიამოვნებს იმაზე ფიქრი, რომ შემოდგომა საზოგადოება იმ მომავალი უზერხულობისგან ვიხსნა, რომლებიც მის (მორიარტის) არსებობას უკავშირდება, მაგრამ მემინია, რომ ამის მიღწევა მხოლოდ იმის საფასურად შეიძლება, რაც ჩემს მეგობრებს, განსაკუთრებით კი თქვენ, ძვირფასო უოტსონ, ძლიერ დაამწუხრებს... გთხოვთ, ჩემი გულთადაი სალაში გადასცეთ მისი უოტსონს“.

რიჩარდ ფინინგანი, ამერიკელი ფიზიკოსი და მწერალი (1918-1988).

ატომური ბომბის ერთ-ერთი შემქმნელი, ფიზიკის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეატი. კვანტური მექანიკის გენიოსი. უყვარდა დასარტყამ ინსტრუმენტებზე დაკვრა. ბირთვული იარაღის შექმნისას უსაფრთხოების სისტემების არასრულყოფილების დემონსტრირების მიზნით უყვარდა სეიფე-

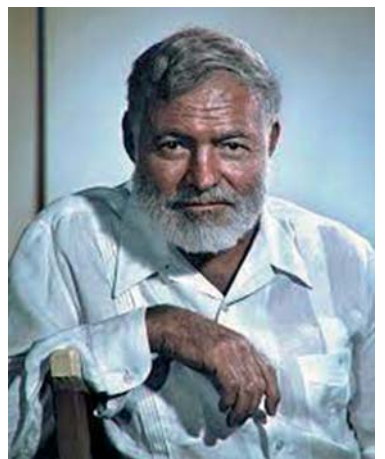

ბის გატყევა. მისი ერთ-ერთი ცნობილი ფრაზაა: „თუ თქვენ კვანტური ფიზიკის დარგის მეცნიერი ხართ და ვერ შეძელით ორი სიტყვით აუხსნათ ხუთი წლის ბავშვს, რითი ხართ დაკავებული, თქვენ თაღლითი ხართ“.

სიკვდილის წინ ფინინგანმა განაცხადა: „მე ორჯერ სიკვდილს არ ვისურვებდი. ეს ძალიან მოსაწყენია“.

სკოტ ფიცჯერალდი, ამერიკელი მწერალი (1896-1940).

„ჯაზის ეპოქის“ მწერალი, როგორც თვითონ უწოდებდა მეოცე საუკუნის 20-იან წლებს ამერიკაში, რომელიც ცნობილი იყო ეკონომიკური წინსვლითა და კეთილდღეობით. ჯერ მოხალისედ წავიდა ჯარში, შემდეგ კი სარეკლამო აგენტად მუშაობდა. კარიერის დასაწყისში მწერლის ნაწარმოებებს არ აქვეყნებდნენ. უნდოდა პოპულარული მწერალი გამხდარიყო, რათა შეეყვარებულე გოგონას მშობლებს მასთან დაქორწინების ნება მიეცათ.

სკოტ ფიცჯერალდმა სიკვდილის წინ კითხვაზე, რას ისურვებდა, უპასუხა: „მოკლადი საკმარისია. საჭირო აღარ არის!“.

თომას პარლანდი, შოტლანდიელი მწერალი, ისტორიკოსი, ფილოსოფოსი (1795-1881).

სწამდა იდეის, რომ გამოჩენილ ადამიანებს შეუძლიათ კაცობრიობის ისტორიის შეცვლა. გლეხის ოჯახში დაიბადა. იყო მატემატიკის მასწავლებელი. არსებული პოლიტიკური პარტიების მიმართ არაკეთილგანწყობილი იყო და თავს მართოსულად გრძნობდა.

თომას კარლაილის უკანასკნელი სიტყვებია: „აი, სიკვდილიც! შესანიშნავია!“

თრუმენ კაპოტი, ამერიკელი მწერალი, დრამატურგი, მსახიობი (1924-1984).

11 წლის ასაკში სცადა პირველი მოთხრობის დაწერა და თავს მაშინვე მწერლად მიიჩნევდა. პირველმა დაიწყო წერა „რომან-რეპორტაჟის“ ჟანრში. მისი ნაწარმოებების მიხედვით გადაღებულია ოცზე მეტი ფილმი, მათ შორის, „ციცვისხლიანი მკვლელობა“ და „საუზმე ტიფანისთან“. მისი სიკვდილისწინა სიტყვებია: „ეს მე ვარ, მეგობარო... გავიყინე“.

შან კოპტომ, ფრანგი მწერალი, დიზაინერი, სცენარისტი, დრამატურგი (1889-1963).

კანის კინოფესტივალის საპატიო პრეზიდენტი. ჟანი 9 წლის იყო, როცა მამამისმა თვითმკვლელობით დაასრულა სიცოცხლე. მთელი ცხოვრების მანძილზე მამის სიკვდილს ყველაზე დიდ დანაკარგად მიიჩნევდა. სამყაროს პირქუში აღქმა მის ბევრ ნაწარმოებში გამოსჭვავის. კოკტოს ყველაზე ცნობილი პოესაა „მითი ორფეოსის შესახებ“.

ჟან კოკტომ სიკვდილის წინ თქვა: „ჩემი დაბადებიდან ჩემმა სიკვდილმა სვლა დაიწყო. ის ჩემკენ აუჩქარებლად მოიწვეს“.

ბელა გველმსიანი
568 90 81 22

„საერთო გაზეთის“ მხარდასაჭარი ფონდი № 202375349. სს „საქართველოს ბანკი“. კოდი BAGAGE22. ა/გ GE19BG000000182763600.

საერთო გაზეთი

შპს საგამომცემლო სენტრი „საერთო სიტყვა“

გამომცემელი და მთავარი რედაქტორი: **ვახტანგ ხარჩილავა**

სარედაქციო კოლმგია: თამარ ბერძენიშვილი-ხარჩილავა (მთავარი რედაქტორის მოვალეობის შემსრულებელი); გელა ზედელაშვილი, თამარ შევლიძე, მარიამ ჯანჯღავა, ვია ბურდული, ნატო ივანიაძე, ლევან ბოჭორიშვილი (კომპ. უზრუნველყოფა), ბელა გველმსიანი, მთვარისა კველიშვილი, თამარ დოლიძე (კონსულტანტი), ბესიკ ცარციძე (მენეჯერი 599 58-72-50).

მის: თბილისი, ტაშაენის ქ.18;
ტელ.: 593 44-04-01; 555 33-44-14.

E-mail: saertogazeti@yahoo.com. http://www.saertogazeti.ge
რეგისტ. №202375349; შპს (UDC) 070.23 (479.22) ს-158

გაზეთის გამოცემა შეზღუდულია შპს

„ელგა-ჯი“-ს მშვენიერებით +995 32 238 26 73; +995 32 238 26 74

გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრინციპის პრინციპით. შესაძლოა, ავტორის პოზიციის არ დაინახებოდეს რედაქციის აზრს. ინფორმაციის სიუსტარბა პასუხისმგებელია ავტორი. გასაჩივრება შესაძლებელია მასალის გამოყენებისთანავე ერთი კვირის ვალდებით. გამოცემის გასაღები ავტორებს არ უარუნდება.

© ამ ნომერი აღიწერა საერთაშორისო მანკაში.
ინჰელმგა შპს „სასავალ-დასავალი“ სტამბაში. აგლამის 39. ტელ: 234-39-99